

Program hospodárskeho rozvoja a

sociálneho rozvoja obce

Čechy

2021 – 2027

(s výhľadom do roku 2030)

2021

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
OBCE ČECHY 2021 – 2027 (s výhľadom do roku 2030)

Autorky:

©RNDr. Daša OREMUSOVÁ, PhD., 2021

©RNDr. Hilda KRAMÁREKOVÁ, PhD., 2021

Foto na obálke: Obecný úrad Čechy, 2021

Miestna akčná skupina združenia obcí Termál, 2021

OBSAH

0	ÚVOD	4
1	ANALYTICKÁ ČASŤ	5
1.1	Situačná analýza obce	5
1.1.1	Vymedzenie územia	5
1.1.2	Prírodné pomery	5
1.1.3	Z histórie obce	7
1.1.4	Demografické pomery	8
1.1.4.1	Vývoj počtu obyvateľstva	9
1.1.4.2	Dynamika obyvateľstva	11
1.1.4.3	Štruktúry obyvateľstva	16
1.1.5	Ekonomická základňa	21
1.1.5.1	Štruktúra využitia pôdneho fondu	21
1.1.5.2	Trh práce	22
1.1.5.3	Majetok a rozpočet obce	28
1.1.6	Infraštruktúra	30
1.1.6.1	Sociálna infraštruktúra	30
1.1.6.2	Domový a bytový fond	30
1.1.6.3	Technická, environmentálna a informačná infraštruktúra ...	31
1.1.6.4	Dopravná infraštruktúra	31
1.1.7	Cestovný ruch	32
1.1.8	Kultúrny a spoločenský život	33
1.1.9	Environmentálne pomery	33
1.2	Výsledky ankety obyvateľov	34
1.3	SWOT analýza obce	41
1.4	Problémová analýza	43
2	STRATEGICKÁ ČASŤ	45
2.1	Vízia obce	45
2.2	Integrované územné investície ako nástroj synergie opatrení a aktivít implementácie rozvojovej stratégie obce	45
3	PROGRAMOVÁ ČASŤ	48
3.1	Ex-post hodnotenie projektov obce za roky 2014 – 2020	48
3.2	Akčný plán projektov obce na roky 2021 – 2027	50
4	REALIZAČNÁ ČASŤ	51
5	FINANČNÁ ČASŤ	52
6	ZÁVER	54
7	ZOZNAM INFORMAČNÝCH ZDROJOV	55

0 ÚVOD

Zmenou spoločensko-ekonomického systému a najmä presunom viacerých kompetencií z pôsobnosti okresných úradov na obce sa na miestne samosprávne orgány presúvajú i rozhodnutia, akým smerom sa ich vývoj a rozvoj bude uberať.

Zákon o podpore regionálneho rozvoja č. 539/2008 Z. z. (v znení zákonov č. 309/2014 Z. z., č. 378/2016 Z. z., č. 58/2018 Z. z., č. 313/2018 Z. z., č. 221/2019 Z. z., č. 134/2020 Z. z.) ako jeden zo základných dokumentov podpory regionálneho rozvoja územia definuje program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce (ďalej PHSR). PHSR je strednodobý programový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii a zohľadňuje ciele a priority v programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja vyššieho územného celku, na území ktorého sa obec nachádza a je vypracovaný podľa záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie obce.

Nové programové obdobie 2021 – 2027 prinieslo nielen vznik Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR (<https://www.mirri.gov.sk/index.html>), avizované sú aj zmeny v legislatívnom a programovom zabezpečení nového programového obdobia (<https://www.partnerskadohoda.gov.sk/programove-obdobie-2021-2027/>).

PHSR obce je v súlade s existujúcimi dokumentmi vyššej hierarchickej úrovne:

- Zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja (v znení zákonov č. 309/2014 Z. z., č. 378/2016 Z. z., č. 58/2018 Z. z., č. 313/2018 Z. z., č. 221/2019 Z. z., č. 134/2020 Z. z.),
- Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2014 – 2020,
- Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030 - dlhodobá stratégia udržateľného rozvoja Slovenskej republiky – Slovensko 2030 (2020),
- Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 (KURS 2001) v znení KURS 2011,
- Program rozvoja vidieka Slovenskej republiky na programové obdobie 2014-2020,
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja (NSK) 2016 – 2022,
- Integrovaná územná stratégia (PHSR) NSK do roka 2030 (v príprave),
- Územný plán regiónu Nitrianskeho kraja (2015),
- Stratégia rozvoja vidieka NSK 2016 – 2022,
- Strategický a marketingový plán rozvoja cestovného ruchu v NSK na roky 2014 – 2020,
- Stratégia rozvoja cyklotrás v NSK na roky 2021 – 2027,
- PHSR združenia obcí Termál na roky 2007 – 2013 (Dubcová, Kramáreková, Oremusová, 2007),
- PHSR združenia obcí Termál na roky 2014 – 2020 (Dubcová, Kramáreková, Oremusová, 2014),
- Stratégia integrovaného rozvoja mikroregiónu Termál (Heidema a kol., 2007).

PHSR obce zároveň nadväzuje aj na ďalšie dokumenty vypracované v predchádzajúcom programovom období:

- PHSR obce Čechy 2007 – 2013 (Dubcová, Kramáreková, Oremusová, 2007),
- PHSR obce Čechy 2014 – 2020 (Dubcová, Kramáreková, Oremusová, 2014).

Ďalšie relevantné informačné zdroje, ktoré boli použité v procese tvorby tohto dokumentu, sú uvedené v jeho záverečnej kapitole.

PHSR obce Čechy treba chápať ako koncepčný dokument identifikujúci nielen hlavné problémy rozvoja obce ale i opatrenia, ktoré by mali k riešeniu týchto problémov prispieť, je podkladom pre naplnenie potrieb obyvateľov obce prostredníctvom rozvojových zámerov.

1 ANALYTICKÁ ČASŤ

1.1 SITUAČNÁ ANALÝZA

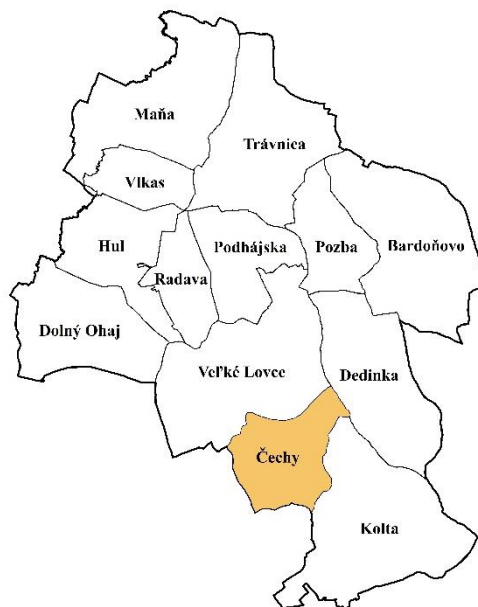
1.1.1 VYMEDZENIE ÚZEMIA

Obec Čechy sa **nachádza** v severovýchodnej časti okresu Nové Zámky, rozkladajúc sa na Podunajskej pahorkatine, z ktorej na územie zasahuje Hronská pahorkatina prostredníctvom svojej centrálnej časti Bešianskej pahorkatiny. Obec je zároveň súčasťou Združenia obcí Termál (ZO Termál, Mikroregión Termál), ktorý vznikol 4. októbra 1999 ako záujmové združenie obcí v okolí Termálneho kúpaliska Podhájska združujúc obce Podhájska, Bardoňovo, Čechy, Dedinka, Dolný Ohaj, Hul, Kolta, Maňa, Pozba, Radava, Trávnica, Vlkaš a Veľké Lovce.

Tvar obce je pretiahnutý v smere severovýchod – juhozápad. Obec susedí na juhu a západe s obcou Semerovo a na severozápade s obcou Veľké Lovce. Na severovýchode hraničí s obcou Dedinka a na východe a juhovýchode s obcou Kolta (mapa 1).

Obec sa nachádza mimo gravitačných bodov urbanizácie Nitrianskeho kraja. Urbanizovaného pásu osídlenia sa iba dotýka na juhu prostredníctvom dopravnej cesty I/75, spájajúcej Sládkovičovo – Nové Zámky – Lučenec, ktorá je od obce vzdialená 3,5 km. Samotnou obcou prechádza iba cesta III. triedy č. 1504 prepájajúca Čechy so susednými obcami Semerovo a Kolta.

Veľkosťou plochy územia ako i počtom obyvateľov patrí obec Čechy k malým obciam okresu Nové Zámky. Celková **rozloha obce** je 11,85 km². **Počet obyvateľov** k 31. 12. 2020 dosiahol 309 osôb pri priemernej hustote 26,04 obyvateľov/km².

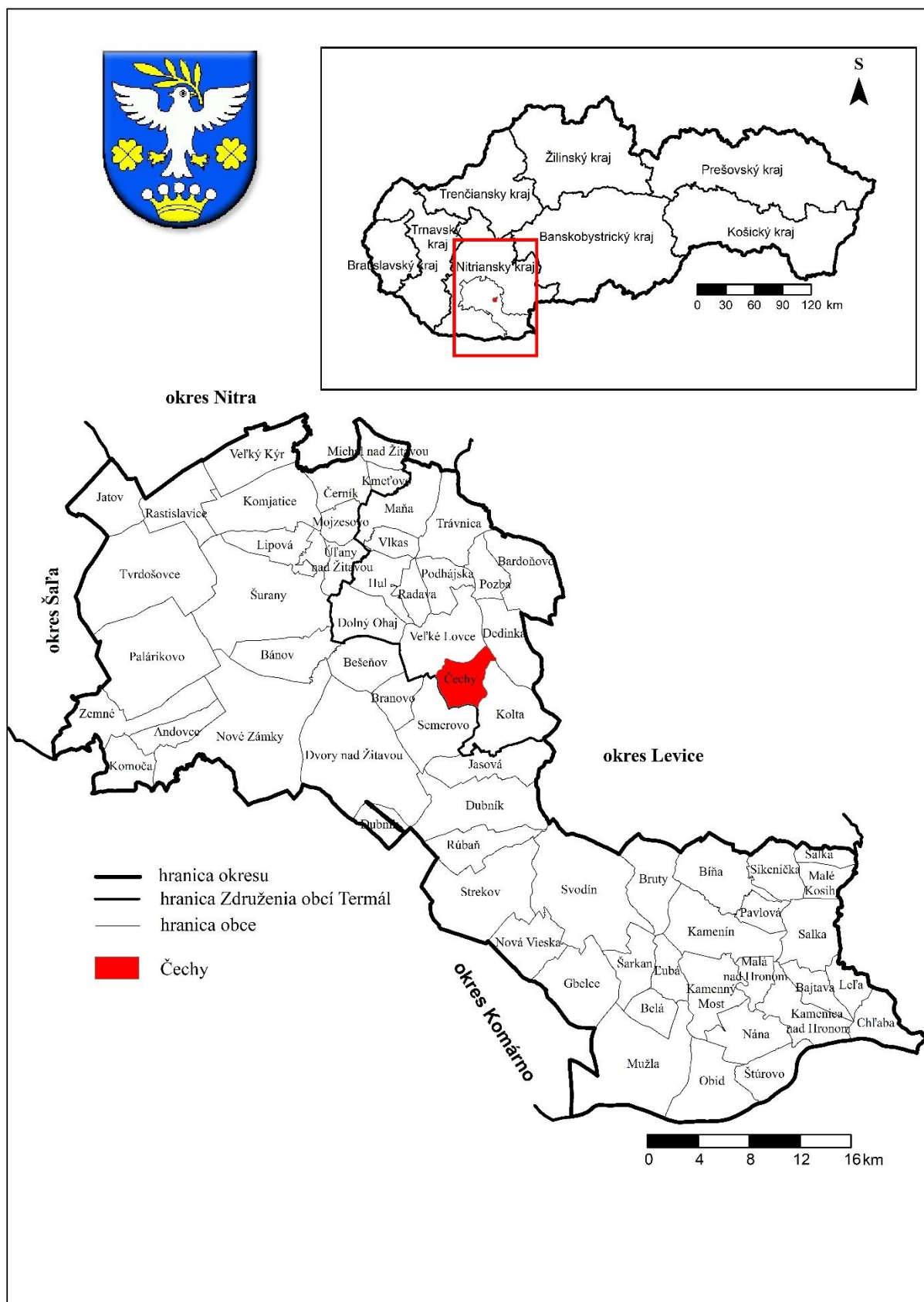

1.1.2 PRÍRODNÉ POMERY

Prírodné podmienky obce sú ovplyvnené **geologickými pomermi** a charakterom **reliéfu**. Územie obce patrí do Podunajskej pahorkatiny, ktorá je celkom Podunajskej nížiny. Samotná Podunajská pahorkatina je v obci zastúpená podcelkom Hronská pahorkatina, ktorého západná časť, zasahujúca na územie, je označovaná ako Bešianska pahorkatina. Dominantný je reliéf nížinných pahorkatín, ktoré sú na území mierne až stredne členité. Zastúpené sú prevažne širokými plochými chrbtami, oddelenými úvalinovitými dolinami. V podloží sú budované treťohornými ílmi, pieskami a pieskovecami, na ktorých sú uložené štvrťohorné spraše a sprašové hliny, ktoré dopĺňajú pozdĺž vodných tokov fluválne sedimenty v podobe hĺn, hlinitých pieskov a piesčitých hĺn. Nadmorské výšky územia sa pohybujú v rozpätí 145 (na juhu územia pri výtoky Branovského potoka) až 288 m (na východe v lokalite Dlhý vrch). Vzhľadom na geologickú stavbu je územie chudobné na nerastné suroviny.

Z klimatického hľadiska leží obec v teplej klimatickej oblasti v mierne suchej podoblasti v teplom suchom okrsku s miernou zimou na východe obce a v teplom veľmi suchom okrsku s miernou zimou v západnej časti obce, s teplotou v januári nad -3 °C. Z klimaticko-geografického hľadiska je územie zaradené do subtýpu prevažne teplej nížinej

Mapa 1 - Vymedzenie územia obce Čechy

klímy s priemernou teplotou v januári -1,5 °C až -4 °C, s priemernou teplotou v júli 19,5 °C až 18,5 °C. Priemerná ročná teplota nadobúda 8 až 9 °C. Priemerná ročná suma doby trvania slnečného svitu je viac ako 1900 hodín. Priemerný ročný úhrn zrážok dosahuje 551 až 600 mm a priemerný sezónny počet dní so snežením sa pohybuje v rozpätí 21 až 30 dní.

Vodstvo obce charakterizuje niekoľko menších vodných tokov. Z nich je významný Branovský potok pretekajúci celým intravilánom obce zo severu na juh a potok Hastrgán, predstavujúci ľavostranný prítok Branovského potoka.

Najvyššie vodné stavy a prietoky dosahujú vodné toky v marci až apríli. Na Branovskom potoku bola vybudovaná umelá vodná nádrž Češiarsky rybník (3,5 ha), ktorý bol využívaný na športový rybolov, avšak v súčasnosti je značne zanesený sedimentami.

Z pôdných typov prevládajú v západnej časti územia černozeme modálne, černozeme hnedozemné na sprašiach a černozeme kultizemné. Vo východnej, členitejšej časti obce sa stretávame s hnedozemami modálnymi na sprašiach, s hnedozemami erodovanými na sprašiach a hnedozemami kultizemnými, ktoré sa vyskytujú vo vyšších polohách územia. Na vodné toky územia sú viazané luvizeme modálne, kultizemné. Minimálne zastúpenie majú v obci pseudogleje modálne na sprašových a polygénnych hlinách lokalizované južne od zastavanej plochy. **Pôdne druhy** reprezentujú na území prevažne hlinité pôdy miestami až ílovitohlinité pôdy.

Potenciálnu prirodzenú **vegetáciu** tvorili na sprašových tabuliach dubovo-hrabové lesy a na sprašových pahorkatinách dubové a dubovo-cerové lesy. Značná časť územia je v súčasnosti odlesnená a intenzívne poľnohospodársky využívaná. Napriek tomu sa v území zachovali pomerne veľké plochy lesných porastov i keď miestami so zmeneným druhovým zložením. Tvoria ich prevažne dubovo-hrabové lesy panónske (*Quercus robur*-*Carpinenion*) v zastúpení druhov ako napr. javor poľný (*Acer campestre*), hrab obyčajný (*Carpinus betulus*), dub letný (*Quercus robur*), dub cerový (*Quercus cerris*) či jarabina brekyňová (*Sorbus torminalis*). Menšie plošné zastúpenie pozdĺž Branovského potoka majú dubovo-brestovo-jaseňové nížinné lužné lesy (*Ulmeto – Fraxinetum carpineum*) s druhmi ako javor poľný (*Acer campestre*), jaseň úzkolistý (*Fraxinus angustifolia*), dub letný (*Quercus robur*), lipa malolistá (*Tilia cordata*) a i. V južnej časti obce sa tiež vyskytujú dubovo-hrabové lesy karpatské (*Fageto – Quercetum*) s druhmi ako hrab obyčajný (*Carpinus betulus*), dub zimný (*Quercus petraea*), lieska obyčajná (*Corylus avellana*), buk lesný (*Fagus sylvatica*). Zo **živočíšstva** prevažujú druhy biotopu lesa, polí a lúk a na vodné toky sú viazaní zástupcovia fauny vôd a ich brehov.

V obci sa nachádza **chránené územie** európskeho významu Krivé hrabiny, ktoré je zaradené do zoznamu NATURA 2000. Lokalita sa rozkladá na celkovej ploche 83,04 ha v južnej časti obce Čechy a z malej časti na SV obce Semerovo. Predmetom ochrany sú karpatské a panónske dubovo-hrabové lesy, eurosibírske dubové lesy na spraši a piesku a panónsko-balkánske cerové lesy.

1.1.3 Z HISTÓRIE OBCE

Územie obce bolo osídlené už počas neolitu (mladšej doby kamennej, asi 300 rokov p. n. l.), čoho dôkazom sú nálezy sekier, kamenných klinov a iného úlomkovitého materiálu v priestoroch bývalej kúrie Lipovnických (dnešný obecný úrad). Ďalšie nálezy pochádzajú zo strednej doby bronzovej a dokumentované sú mohylovou kultúrou, ktorá sa na území udržala do 7. - 6. stor. p. n. l. Predstavitel'ov mohylovej kultúry nahradili počas doby železnej Kelti, tých na prelome letopočtu Dákovia a po nich nastupujú Kvádi a Rimania. Počas ďalších období dochádza k rozpadu Rímskej ríše a v období 4. - 6. stor. n. l. prebieha sťahovanie národov. Postupne sa cez územie presúvali výbojný kmene Hunov, Ostrogótov, Vizigótov a Longobardov. Začiatkom 6. stor. trvalejšie osídlili územie obce iba Avari. Priame osídlenie

obce sa spomína na začiatku 9. stor. pri slovanskom patriarchálnom sídlisku. Koncom 9. stor. a na začiatku 10. stor. obsadzujú územie obce Starí Maďari.

Počas stredoveku, v období 12. - 13. stor. bola obec hospodárskou osadou Ostrihomskej kapituly. Územie bolo majetkom župného hradu Banka a neskôr hradného panstva Komárno. Po vpáde Tatárov v r. 1241 bola obec značne zničená a vojnovými udalosťami trpela aj počas r. 1307 - 1321, kedy územím prešli vojská Matúša Čáka Trenčianskeho. Po vyplienení obec už nenadobudla väčší význam a kráľ ju daroval verným šľachticom ako ocenenie zásluh v bojoch proti Matúšovi Čákovi Trenčianskemu. Za vlády kráľa Karola Róberta, po r. 1321, sa obec stáva kráľovským majetkom. Najväčší rozmach zaznamenala v r. 1416 - 1419 v dôsledku husitského hnutia, kedy sa na jej územie prisťahovalo niekoľko husitských rodín, ktoré si tu vybudovali osadu „Malé (Dolné) Čechy“ asi pol kilometra od starej osady „Horné Čechy“. V nasledujúcich obdobiach patrila obec viacerým zemianskym rodinám, ako napr. Nagyöredyovcom, Csehiovcom, Gyöppösovcom. Po r. 1512 patrila väčšina územia k majetku kláštora paulínov na Mariánskej Čeladi. Ďalšie zmeny sa odohrali v polovici 16. stor. počas nájazdov Turkov, kedy bolo územie obce úplne spustošené a následne osídľované. V nasledujúcich obdobiach sa dostali Dolné a Horné Čechy pod správu Kürthyovcov z Kolty a neskôr Barányovcov z Györu. V r. 1685 Horné Čechy zanikli a pre Dolné Čechy sa začal používať názov Čechy.

V 18. storočí zasiahlo územie obce Rákoczyho povstanie a kurucké vojny. V polovici 18. storočia zaznamenáva obec značný prírastok v počte obyvateľov vďaka osadníkom najmä z Myjavy, moravského pohraničia ale i z Čiech, čo sa odrazilo v zachovaní slovanskosti počas maďarizácie. Obyvateľstvo sa v danom období venovalo predovšetkým poľnohospodárstvu (pestovanie obilia, kukurice, zeleniny a tabaku) a vinohradníctvu.

V r. 1715 mala obec 11 domácností, v r. 1787 ju tvorilo 55 domov a 344 obyvateľov a v r. 1828 to bolo 58 domov a 431 obyvateľov.

Na prelome 18. a 19. stor. prebrali v obci moc rodiny Diossyových a Lipovniczkých a začiatkom 19. stor. k nim pribudla rodina Máttesyovcov a Jarosovcov.

V prvej polovici 19. storočia zasiahli aj územie obce sociálne i národnostné nepokoje Rakúsko-Uhorska. Rozrastá sa manufaktúrna výroba, objavujú sa robotnícke nepokoje. V roku 1848 bola obec súčasťou revolučných bojov Kossuthovcov. Po ich potlačení došlo nielen k majetkovým zmenám, ale hlavne k zrušeniu nevoľníctva. V druhej polovici 19. storočia zasiahol obec mor, čím sa životné podmienky obyvateľov obce ešte zhoršili. Po vzniku I. ČSR v r. 1918 v obci výraznejšie zmeny nenastali. Počas r. 1938 - 1945 bola obec násilne pripojená k Maďarsku. V nasledujúcom období sa situácia opäť nezlepšuje v dôsledku II. svetovej vojny ako aj odchodu mnohých obyvateľov na východný front.

Po r. 1946 nastávajú v živote obce rozsiahle zmeny – začali sa rekonštrukčné práce, bolo založené JRD, vznikala nová infraštruktúra (cestné komunikácie, domový a bytový fond, miestny rozhlas atď.).

Ďalším prelomovým obdobím bol pád komunistického režimu v r. 1989, ktorý podmienil prechod z centrálne riadeného hospodárstva na trhové hospodárstvo a vznik súkromného sektoru. Zároveň dochádza k výstavbe novej infraštruktúry. V obci bol vybudovaný vodovod a plynovod (Baranovič, 1999).

1.1.4 DEMOGRAFICKÉ POMERY

Rozvojový potenciál určitého územia je výrazne ovplyvnený ľudským potenciálom, ktorý je výsledkom populačného a hospodárskeho vývoja obce. K základným demografickým charakteristikám patrí demografický pohyb obyvateľstva a jeho štruktúry. Vybrané demografické ukazovatele obce Čechy sú dokumentované v tab. 1.

Obec Čechy je najmenej zaľudnenou obcou Mikroregiónu Termál. Má veľmi nízku hustotu obyvateľov na 1 km², ktorá dosahuje len 26 obyvateľov na km², čo je 2-krát menej ako je priemerná hodnota Mikroregiónu Termál (61,50 obyvateľov na km²), 4-krát menej ako je hodnota zaľudnenia okresu Nové Zámky (102,87 obyvateľov na km²) a Nitrianskeho samosprávneho kraja (106,29 obyvateľov na km²) ako i Slovenskej republiky (111,31 obyvateľov na km²). V súčasnosti obec Čechy s počtom 308 obyvateľov (r. 2019) patrí k malým obciam okresu Nové Zámky a zároveň je podľa počtu obyvateľov najmenšou obcou Mikroregiónu Termál.

Tab. 1 - Základné demografické ukazovatele obce Čechy

Územie	Plocha v km ²	Počet obyvateľov					Index rastu			Hustota zaľudnenia na km ²
		r. 1991	r. 2001	r. 2011	r. 2019	z toho ženy	2001/ 1991	2011/ 2001	2019/ 1991	
Čechy	11,85	316	326	310	308	161	103,16	95,09	97,47	26,0
ZO Termál	213,09	15687	14928	13935	13106	6641	95,16	93,35	94,05	61,50
okres N. Zámky	1347,06	153474	149974	144212	138577	71211	97,72	96,16	96,09	102,87
NSK	6343,73	715917	712860	689564	674306	345921	99,57	96,73	97,79	106,29
SR	49034,07	5274335	5402715	5404322	5457873	2792523	102,43	100,03	100,99	111,31

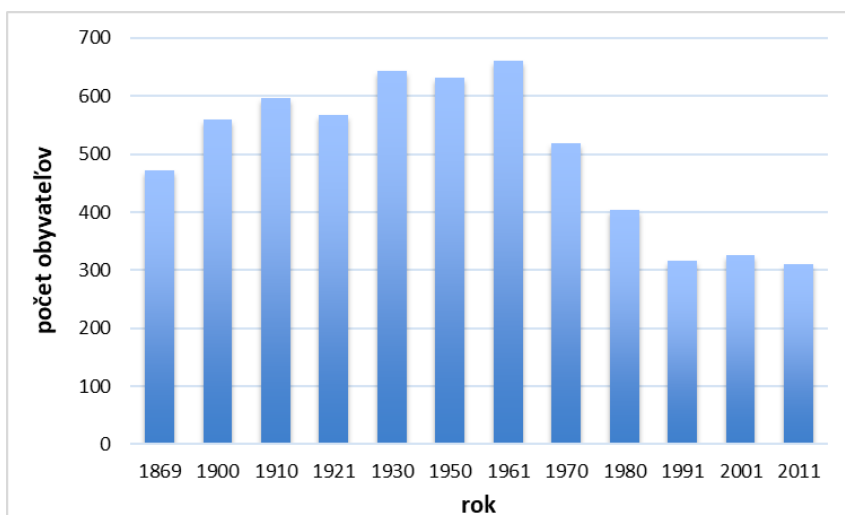
Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 1991, 2001, 2011, ŠÚ SR, 2020

1.1.4.1 Vývoj obyvateľstva

Súčasný stav demografického potenciálu obce Čechy je výsledkom dlhodobého historického vývoja, ktorý bol podmienený socioekonomickými ako i politickými podmienkami. Ako vidieť z tab. 2, 3 a grafu 1 a 2 nerovnomerný vývoj počtu obyvateľov bol charakteristický striedaním obdobia rastu s obdobím poklesu.

Tab. 2 a graf 1 - Vývoj počtu obyvateľov obce Čechy podľa sčítaní ľudu (r. 1869 - 2011)

Rok	Počet obyvateľov	
	Čechy	ZO Termál
1869	472	10 787
1900	560	12 884
1910	596	13 844
1921	568	14 501
1930	643	17 206
1950	632	17 050
1961	660	19 716
1970	519	19 669
1980	404	18 595
1991	316	15 686
2001	326	14 886
2011	310	13 981

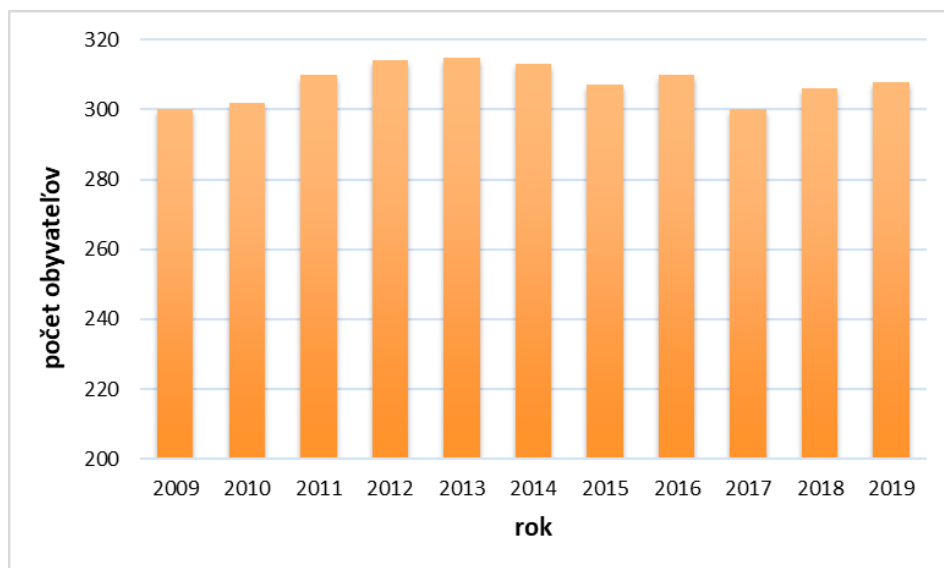
Zdroj: Retrospektívny lexikón obcí 1850 - 1970, Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 1980, 1991, 2001, 2011, ŠÚ SR, 2020, spracované autorkami

Obdobie od prvého oficiálneho sčítania ľudu (r. 1869) do r. 1910 sa vyznačovalo rastom počtu obyvateľov. V nasledujúcom desaťročí nastal mierny pokles. Obdobie od roku 1930 až do roku 1961 sa vyznačuje opäť rastom stavu obyvateľov, okrem rokov II. svetovej

vojny, kedy došlo k poklesu počtu obyvateľov obce. K rastu počtu obyvateľov dochádza najmä v povojnovom období, kedy v 60-tych rokoch 20. stor. dosahuje obec maximum v počte 660 osôb. Od tohto obdobia sa začína prejavovať pokles obyvateľstva, ktorý trvá dodnes (graf 1, 2) s miernym nárastom v roku 2001. Počet obyvateľov sa znížil do roku 2019 oproti najvyššej hodnote v roku 1961 o viac ako o polovicu tzn. o 352 osôb.

Vývoj počtu obyvateľov obce po roku 2001 bol opäť charakteristický nerovnomerným vývojom, v ktorom sa striedalo obdobie poklesu s obdobím rastu počtu obyvateľov (tab. 3, graf 2). Počas r. 2009 až 2019 dosiahla obec najvyšší stav obyvateľov v r. 2013, kedy žilo v obci 315 obyvateľov. Najnižšie hodnoty boli v rokoch 2009 a 2017 pri počte 300 osôb.

Graf 2 - Vývoj počtu obyvateľov obce Čechy v období rokov 2009 - 2019

Zdroj: ŠÚ SR, 2020, spracované autorkami

Medziročný index počtu obyvateľov vykazuje počas jednotlivých rokov rast, okrem rokov 2014, 2015 a 2017. Medziročný index rastu dosiahol v roku 2011 najvyššiu hodnotu 102,65 %, čím nastal nárast o 8 osôb proti roku 2010.

Najnižšiu hodnotu zaznamenal medziročný index počtu obyvateľov v roku 2017, kedy bol zaznamenaný pokles, ktorý prezentuje hodnota 96,77 %, čo znamená zníženie stavu obyvateľov o 10 osôb oproti predchádzajúcemu roku.

Tab. 3 - Vývoj počtu obyvateľov a medziročného indexu rastu (poklesu) obyvateľov v obci Čechy v období rokov 2009 - 2019

Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
	Počet obyvateľov										
Čechy	300	302	310	314	315	313	307	310	300	306	308
	Medziročný index rastu/poklesu										
Čechy	100	100,67	102,65	101,29	100,32	99,37	98,08	100,98	96,77	102,00	100,65
ZO Termál	100	99,68	98,70	99,28	99,16	99,16	98,94	99,50	99,04	99,75	99,06
okres NZ	100	99,68	99,06	99,60	99,53	99,55	99,48	99,53	99,47	99,47	99,39
NSK	100	99,87	97,84	99,83	99,75	99,75	99,65	99,74	99,69	99,70	99,65
SR	100	100,19	99,43	100,12	100,09	100,10	100,09	100,17	100,14	100,13	100,14

Zdroj: ŠÚ SR, 2020, spracované autorkami

1.1.4.2 Dynamika obyvateľstva

Ďalšou významnou charakteristikou obyvateľstva je jeho dynamika, založená na prirodzenej a migračnej mobilite, ktorá vytvára bilanciu celkového pohybu obyvateľov obce, prejavujúca sa celkovým prírastkom obyvateľov (tab. 4) s hodnotou 6,47 ‰ (r. 2019).

Tab. 4 - Pohyb obyvateľstva obce Čechy (r. 2019)

Územie	Natalita		Mortalita		Prirodzený prírastok/úbytok		Imigrácia		Emigrácia		Migračný prírastok/úbytok		Celkový prírastok/úbytok	
	abs.	‰	abs.	‰	abs.	‰	abs.	‰	abs.	‰	abs.	‰	abs.	‰
Čechy	3	9,77	1	3,24	2	6,47	7	22,65	7	22,65	0	0,00	2	6,47
ZO Termál	108	7,93	181	13,41	-73	-5,48	212	16,95	264	20,67	-52	-3,72	-125	-9,20
okres NZ	1148	8,26	1632	11,75	-484	-3,48	950	6,84	1321	9,51	-371	-2,67	-855	-6,15
NSK	6067	8,98	7551	11,19	-1484	-2,20	3150	4,67	4032	5,97	-882	-1,31	-2366	-3,51
SR	57054	10,46	53234	9,76	3820	0,70	7016	1,29	3384	0,62	3632	0,67	7452	1,37

Zdroj: ŠÚ SR, 2020, *spracované autorkami*

V bilancii prirodzeného pohybu obyvateľov obce (tab. 5, graf 3) sledujeme v roku 2019 prirodzený prírastok obyvateľstva v hodnote 6,47 ‰ pri natalite 9,77 živonarodených na 1000 obyvateľov a mortalite len 3,24 zomrelých na 1000 obyvateľov, čím bol dosiahnutý kladný prirodzený prírastok. Vývoj natality mal od roku 2009 kolísavý trend. Priemerne sa v období 2009 - 2019 každoročne narodili 2 deti. Najväčší počet detí (5) sa narodilo v roku 2018. Po tomto roku počet živonarodených detí v obci bol 1 až 3 s výnimkou v rokoch 2009 a 2016, kedy sa narodili 4 deti. V poslednom sledovanom roku 2019 sa narodili 3 deti. Tabuľka 5 vyjadruje aj počet živonarodených detí v prepočte na 1000 obyvateľov stredného stavu počtu obyvateľov. Hrubá miera živorodenosti sa pohybovala v rozpätí 13,42 ‰ (r. 2009) po 0 živonarodených detí na 1000 obyvateľov (r. 2012).

V porovnaní s Mikroregiónom Termál (7,93 ‰), okresom Nové Zámky (8,26 ‰), NSK (8,98 ‰) miera živorodenosti v obci vykazuje v r. 2019 vyššie hodnoty (tab. 5) a podpriemer SR (10,43 ‰). Natalita je pritom prepojená so súčasným demografickým správaním mladého obyvateľstva, kedy sa pôrodnosť u žien posúva do vyšších vekových kategórií a v rodinách je plánovaný nižší počet detí (1 až 2).

Tab. 5 - Vývoj živonarodených detí v obci Čechy v období rokov 2009 - 2019

Územie	m. j.	Rok										
		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Čechy	abs.	4	1	2	0	3	3	2	4	1	5	3
	‰	13,42	3,37	6,53	0	9,54	9,55	6,45	12,97	3,28	16,5	9,77
ZO Termál	abs.	110	132	105	108	92	110	104	119	113	105	108
	‰	8,59	9,00	7,30	6,99	6,64	7,74	7,03	8,82	8,01	8,21	7,93
okres NZ	‰	9,32	8,90	9,05	8,07	7,77	8,29	7,86	8,43	8,74	7,73	8,26
NSK	‰	9,62	9,27	9,66	8,71	8,47	8,82	8,60	9,06	9,17	8,88	8,98
SR	‰	11,30	11,12	11,27	10,27	10,13	10,16	10,25	10,60	10,66	10,58	10,46

Zdroj: ŠÚ SR, 2020, *spracované autorkami*

V období rokov 2009 - 2019 priemerne ročne zomreli 3 obyvatelia v obci (tab. 6). Najvyššia úmrtnosť bola v r. 2016, kedy zomrelo 8 obyvateľov a v r. 2017 (7 zomrelých). V ostatných rokoch je úmrtnosť značne nižšia, v rozpätí 1 - 3 zomrelí obyvatelia.

Hrubá miera úmrtnosti dosahuje rozpätie 26,40 ‰ (r. 2016) až 3,19 ‰ (r. 2012). Úmrtnosť v roku 2019 predstavovala iba 1 osobu, tzn. 3,24 ‰. V porovnaní s Mikroregiónom Termál (13,41 ‰), okresom Nové Zámky (11,75 ‰), NSK (11,19 ‰), Slovenskou republikou (9,76 ‰) miera úmrtnosti vykazuje v obci pozitívny trend vo väčšine sledovaných rokov (okrem rokov 2016 a 2017), ktorý charakterizujú nižšie alebo rovnaké priemerné hodnoty ako vykazujú ostatné porovnávané úrovne.

Tab. 6 - Vývoj mortality (zomretých) v obci Čechy v období rokov 2009 - 2019

Územie	m. j.	Rok										
		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Čechy	abs.	3	3	3	1	2	3	2	8	7	3	1
	‰	10,07	10,10	10,03	3,19	6,41	9,55	6,49	26,40	23,41	9,97	3,24
ZO Termál	abs.	219	235	195	203	205	180	180	198	207	195	181
	‰	14,83	17,27	14,88	14,12	14,68	13,00	14,15	16,58	16,31	15,54	13,41
okres NZ	‰	12,19	12,10	11,41	11,92	11,97	11,69	12,28	12,42	12,29	12,26	11,75
NSK	‰	11,19	11,12	10,98	11,17	10,97	11,14	11,45	11,13	11,37	11,43	11,19
SR	‰	9,77	9,84	9,62	9,70	9,63	9,48	9,93	9,64	9,92	9,97	9,76

Zdroj: ŠÚ SR, 2020, spracované autorkami

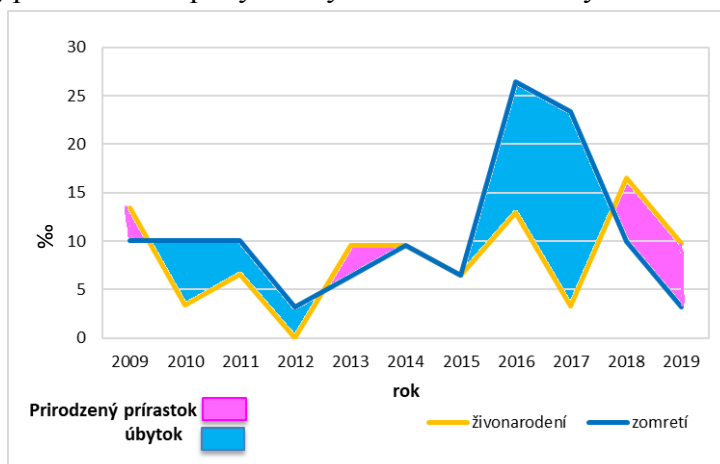
Výsledným ukazovateľom predchádzajúcich pohybov (natality a mortality) je prirodzený prírastok, resp. prirodzený úbytok obyvateľov. V obci Čechy sledujeme počas r. 2009 - 2019 striedanie prirodzeného prírastku a prirodzeného úbytku (tab. 7, graf 3).

Tab. 7 - Vývoj prirodzeného prírastku (úbytku) obyvateľstva obce Čechy (r. 2009 - 2019)

Územie	m. j.	Rok										
		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Čechy	abs.	1	-2	-1	-1	1	0	0	-4	-6	2	2
	‰	3,36	-6,73	-3,34	-3,19	3,21	0,00	0,00	-13,20	-20,07	6,65	6,47
ZO Termál	abs.	-109	-103	-90	-95	-113	-70	-76	-79	-94	-90	-73
	‰	-6,23	-8,26	-7,56	-7,13	-8,05	-5,24	-7,11	-7,74	-8,29	-7,31	-5,48
okres NZ	‰	-2,87	-3,19	-2,36	-3,84	-4,20	-3,40	-4,41	-3,99	-3,55	-4,52	-3,48
NSK	‰	-1,57	-1,85	-1,32	-2,44	-2,50	-2,33	-2,85	-2,07	-2,20	-2,54	-2,20
SR	‰	1,53	1,28	1,65	0,57	0,51	0,68	0,33	0,96	0,75	0,61	0,70

Zdroj: ŠÚ SR, 2020, spracované autorkami

Graf 3 - Vývoj prirodzeného pohybu obyvateľov obce Čechy v období rokov 2009 - 2019

Zdroj: ŠÚ SR, 2020, spracované autorkami

V rokoch 2010 - 2012, 2016 a 2017 zaznamenávame prirodzený úbytok, spôsobený vyšším počtom zomretých nad počtom narodených s najvyššou zápornou hodnotou -20,07 ‰ v r. 2017. Kladné hodnoty prirodzeného pohybu sú sledované v rokoch 2009, 2013, 2018 a 2019 s najvyššou kladnou hodnotou v r. 2018 (6,65 ‰). V roku 2019 bol prirodzený prírastok 6,47 ‰. V tomto ukazovateli má obec pozitívnejší vývoj ako Mikroregión Termál (-5,48 ‰), okres Nové Zámky (-3,48 ‰), Nitriansky samosprávny kraj (-2,20 ‰) a Slovenská republika (0,70 ‰).

Ďalším ukazovateľom dynamiky obyvateľstva je migračný pohyb (tab. 8, graf 4), ktorý sa viaže na zmenu trvalého bydliska. Priemerne ročne sa za obdobie rokov 2009 - 2019 prisťahovalo do obce 8 osôb. Najvyšší počet prisťahovaných bol v roku 2011, kedy sa do obce nasťahovalo 15 obyvateľov. Vyšší počet prisťahovaných bol evidovaný aj v rokoch 2010 a 2016 so 14 prisťahovanými osobami. Nízky počet prisťahovaných bol v rokoch 2015 (2 prisťahovaní) a 2014 (3 prisťahovaní). V roku 2019 bol počet prisťahovaných 7 (22,65 ‰). V prepočte na 1000 obyvateľov, obec dosahovala v r. 2019 pomerne vysokú hodnotu, ktorá presahovala priemer Mikroregiónu Termál (16,95 ‰), okresu Nové Zámky (6,84 ‰), NSK (4,67 ‰) i SR (1,29 ‰).

Tab. 8 - Vývoj prisťahovaných do obce Čechy v období rokov 2009 - 2019

Územie	m. j.	Rok										
		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Čechy	abs.	6	14	15	10	7	3	2	14	5	7	7
	‰	20,13	47,14	50,17	31,85	22,44	9,55	6,49	46,21	16,72	23,26	22,65
ZO Termál	abs.	226	256	209	174	194	201	171	215	235	256	212
	‰	15,79	19,04	16,95	12,74	13,46	14,21	11,33	18,98	18,34	19,27	16,95
okres NZ	‰	6,75	6,33	6,60	6,28	6,29	6,94	7,01	7,11	7,48	7,64	6,84
NSK	‰	4,72	4,77	4,64	4,97	4,59	4,78	4,57	5,05	4,71	5,16	4,67
SR	‰	1,17	0,97	0,90	1,00	0,95	0,99	1,29	1,42	1,32	1,33	1,29

Zdroj: ŠÚ SR, 2020, spracované autorkami

Počet obyvateľov klesá emigráciou – vysťahovaním obyvateľov z obce. Vo vývoji emigrácie (tab. 9, graf 4) možno pozorovať obdobie nižšieho odlivu (r. 2012, 2014 a 2018) a vyššieho odlivu obyvateľov (r. 2010 a 2017). Najvyššia miera hrubej miery emigrácie tak dosiahla hodnotu 30,10 ‰ (r. 2017). Najnižšia hodnota bola v rokoch 2012 a 2014 a dosiahla 15,92 ‰. V r. 2019 sa z obce vysťahovalo 7 osôb, tzn. 22,65 ‰. Vývoj emigrácie v prepočte na 1000 obyvateľov tzn. hrubá miera emigrácie dosiahla vyššie hodnoty ako má Mikroregión Termál (20,67 ‰), okres Nové Zámky (9,51 ‰), NSK (5,97 ‰) a SR (0,62 ‰).

Tab. 9 - Vývoj vysťahovaných z obce Čechy v období rokov 2009 - 2019

Územie	m. j.	Rok										
		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Čechy	abs.	6	10	7	5	7	5	8	7	9	3	7
	‰	20,13	33,67	23,41	15,92	22,44	15,92	25,97	23,10	30,10	9,97	22,65
ZO Termál	abs.	157	199	190	179	197	246	239	203	270	199	264
	‰	10,92	16,52	14,35	12,57	14,84	17,94	17,42	16,45	20,13	13,91	20,67
okres NZ	‰	5,92	6,29	6,43	6,45	6,79	8,08	7,83	7,79	9,21	8,41	9,51
NSK	‰	4,17	4,22	4,40	4,21	4,61	4,99	5,23	5,55	5,58	5,60	5,97
SR	‰	0,37	0,35	0,35	0,37	0,51	0,67	0,71	0,70	0,64	0,61	0,62

Zdroj: ŠÚ SR, 2020, spracované autorkami

Migračné saldo je výsledkom pohybu prisťahovaných a vystahovaných obyvateľov. Za obdobie rokov 2009 - 2019 sa počet obyvateľov zvýšil o 90 a znížil o 74 obyvateľov.

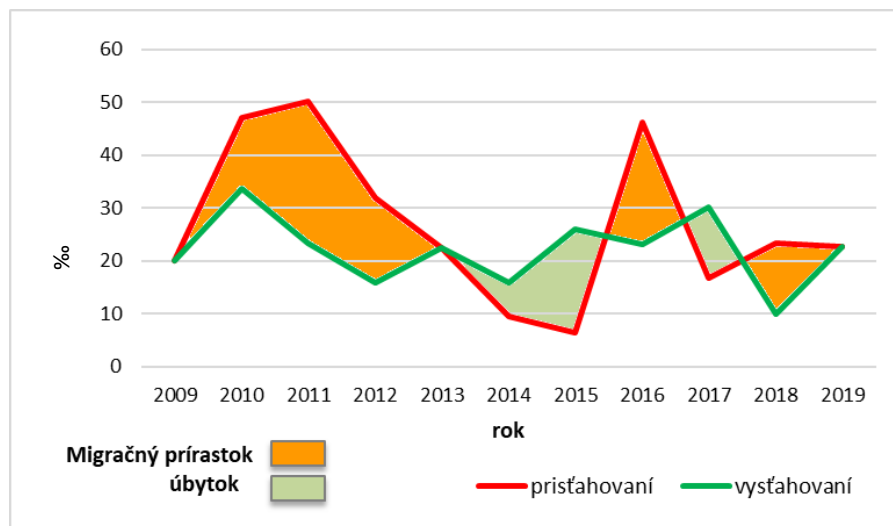
Celkovo migračné saldo za dané obdobie dosiahlo záporné hodnoty iba v rokoch 2014, 2015 a 2017 s najvyššou hodnotou -6 osôb (-19,48 ‰) v r. 2015. V rokoch 2009, 2013 a 2019 bolo migračné saldo nulové, teda rovnaký počet obyvateľov sa do obce prisťahoval ako sa z nej vystahoval. Najvyššie migračné saldo bolo v roku 2011, kedy sa z obce odsťahovalo 8 osôb ale 15 sa prisťahovalo, čím hrubá miera migrácie dosiahla hodnotu 26,76 ‰. Vývoj migračného salda dokumentuje (tab. 10 a graf 4). V roku 2019 bolo migračné saldo nulové. V porovnaní s ostatnými úrovňami ako je Združenie obcí Termál (-3,72 ‰), okres Nové Zámky (-2,67 ‰), NSK (-1,31 ‰) je situácia priaznivejšia ale menej priaznivá v porovnaní so SR (0,67 ‰).

Tab. 10 - Vývoj migračného prírastku (úbytku) obyvateľstva obce Čechy (r. 2009 - 2019)

Územie	m.j.	Rok										
		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Čechy	abs.	0	4	8	5	0	-2	-6	7	-4	4	0
	‰	0,00	13,47	26,76	15,92	0,00	-6,37	-19,48	23,10	-13,38	13,29	0,00
ZO Termál	abs.	69	57	19	-5	-3	-45	-68	12	-35	57	-52
	‰	4,87	2,52	2,60	0,17	-1,39	-3,73	-6,08	2,53	-1,79	5,36	-3,72
okres NZ	‰	0,83	0,03	0,17	-0,17	-0,50	-1,14	-0,83	-0,69	-1,73	-0,77	-2,67
NSK	‰	0,56	0,56	0,23	0,75	-0,03	-0,21	-0,66	-0,49	-0,87	-0,44	-1,31
SR	‰	0,81	0,62	0,55	0,63	0,44	0,32	0,58	0,72	0,68	0,73	0,67

Zdroj: ŠÚ SR, 2020, spracované autorkami

Graf 4 - Vývoj migračného pohybu obyvateľov v obci Čechy v období rokov 2009 - 2019

Zdroj: ŠÚ SR, 2020, spracované autorkami

Z hľadiska celkového pohybu v roku 2019 obec vykazuje celkový prírastok obyvateľstva (6,47 ‰), čo je spôsobené kladným prirodzeným prírastkom obyvateľstva. Negatívny vývoj obce bol iba v rokoch 2014, 2015 a 2017, kedy obec zaznamenala migračný úbytok pri nulovom prirodzenom pohybe (r. 2014 a 2015) a v r. 2017, kedy sledujeme v obci najvýraznejší prirodzený úbytok (-20,07 ‰) a migračný úbytok (-13,38 ‰) (tab. 11, graf 5). V porovnaní v r. 2019 dosahuje obec pozitívnejšie hodnoty ako je priemer Mikroregiónu Termál (-9,20 ‰), okres Nové Zámky (-6,15 ‰), Nitriansky samosprávny kraj (-3,51 ‰) a Slovenská republika (1,37 ‰). V celkovom hodnotení časovej rady je však potrebné

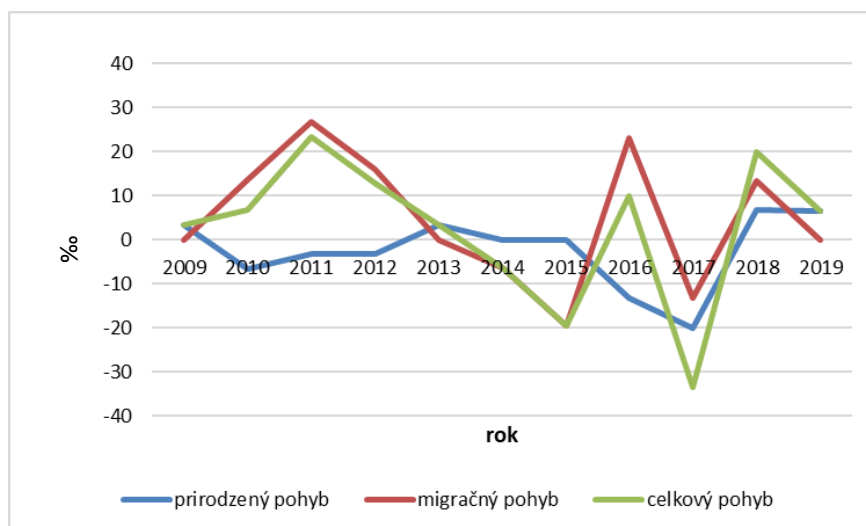
upozorniť na to, že súčasná veková štruktúra obyvateľstva neumožňuje obci Čechy výraznejšie rásť z vnútorných zdrojov, a preto je potrebné vytvárať podmienky pre udržanie mladého obyvateľstva v obci a zároveň vytvárať podmienky pre podporu imigrácie do obce.

Tab. 11 - Vývoj celkového prírastku (úbytku) obyvateľov obce Čechy (r. 2009 - 2019)

Územie	m.j.	Rok										
		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Čechy	abs.	1	2	7	4	1	-2	-6	3	-10	6	2
	‰	3,36	6,73	23,41	12,74	3,21	-6,37	-19,48	9,90	-33,45	19,93	6,47
ZO Termál	abs.	-40	-46	-71	-100	-116	-115	-144	-67	-129	-33	-125
	‰	-1,36	-5,74	-4,96	-6,96	-9,44	-8,96	-13,19	-5,21	-10,08	-1,95	-9,20
okres NZ	‰	-2,04	-3,16	-2,19	-4,01	-4,69	-4,54	-5,24	-4,68	-5,28	-5,29	-6,15
NSK	‰	-1,01	-1,29	-1,08	-1,69	-2,53	-2,54	-3,50	-2,57	-3,07	-2,98	-3,51
SR	‰	2,34	1,91	2,20	1,21	0,95	1,00	0,90	1,67	1,43	1,34	1,37

Zdroj: ŠÚ SR, 2020, spracované autorkami

Graf 5 - Vývoj základných ukazovateľov pohybu obyvateľstva v obci Čechy (r. 2009 - 2019)

Zdroj: ŠÚ SR, 2020, spracované autorkami

Rast alebo pokles vývoja počtu obyvateľov ovplyvňujú ďalšie demografické javy ako sobášnosť a rozvodovosť. Sobášnosť v obci je pomerne nízka (tab. 12), čo je odrazom nízkeho počtu mladých ľudí a staršej vekovej štruktúry obyvateľov (tab. 14).

Tab. 12 - Vývoj počtu sobášov obyvateľov obce Čechy v období rokov 2009 - 2019

Územie	m. j.	Rok										
		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Čechy	abs.	2	1	1	3	0	1	0	2	2	0	1
	‰	6,71	3,37	3,34	9,55	0,00	3,19	0,00	6,60	6,69	0,00	3,24
ZO Termál	abs.	58	53	54	52	54	60	70	69	76	67	60
	‰	4,32	3,91	3,95	4,11	3,45	4,24	5,08	5,25	5,38	4,91	4,48
okres NZ	‰	4,00	3,87	4,07	4,04	4,42	4,72	4,94	4,86	5,48	5,24	4,77
NSK	‰	4,37	4,10	4,23	4,25	4,37	4,62	4,86	5,02	5,42	5,42	5,02
SR	‰	4,87	4,68	4,75	4,81	4,71	4,94	5,31	5,51	5,76	5,73	5,44

Zdroj: ŠÚ SR, 2020, spracované autorkami

V obci sa priemerne za rok zrealizuje 1 sobáš. Maximálny počet sobášov bol v roku 2012 a to 3 sobáše, tzn. 9,55 ‰.

Vývoj rozvodovosti, i keď nie je vysoká, má negatívny vplyv na rozvoj rodiny. Počet rozvodov v obci sa pohybuje v rozpätí 0 až 2 (tab. 13), čo je pozitívne pri nízkej sobášnosti.

Tab. 13 - Vývoj rozvodovosti obyvateľov obce Čechy v období rokov 2009 - 2019

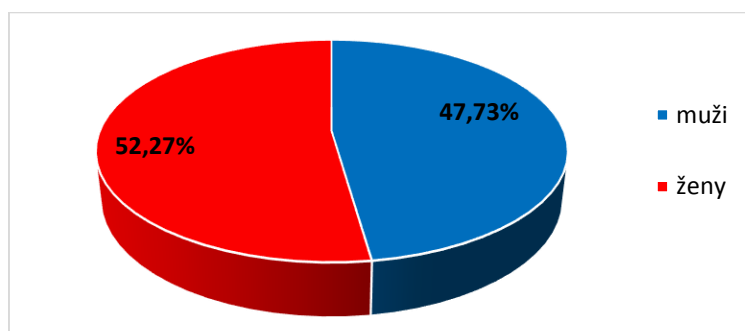
Územie	m. j.	Rok										
		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Čechy	abs.	0	0	0	0	2	0	0	1	1	0	2
	‰	0,00	0,00	0,00	0,00	6,41	0,00	0,00	3,30	3,34	0,00	6,47
ZO Termál	abs.	20	14	29	22	21	26	17	26	22	18	20
	‰	1,38	1,00	1,63	1,38	1,81	2,10	1,14	1,86	1,97	1,11	1,53
okres NZ	‰	2,70	2,39	2,38	2,04	2,28	2,11	1,93	1,84	1,86	1,86	1,86
NSK	‰	2,54	2,31	2,21	2,18	2,23	2,04	1,90	1,95	1,91	1,93	1,88
SR	‰	2,34	2,21	2,06	2,03	2,02	1,94	1,81	1,71	1,77	1,76	1,74

Zdroj: ŠÚ SR, 2020, *spracované autorkami*

1.1.4.3 Štruktúra obyvateľstva

V štruktúre obyvateľstva podľa pohlavia (graf 6), tak ako v mnohých obciach Mikroregiónu Termál, prevládajú ženy, ktoré sa na celkovej populácii obce podieľajú 52,27 ‰ (161 osôb v r. 2019).

Graf 6 - Štruktúra obyvateľstva obce Čechy podľa pohlavia (r. 2019)

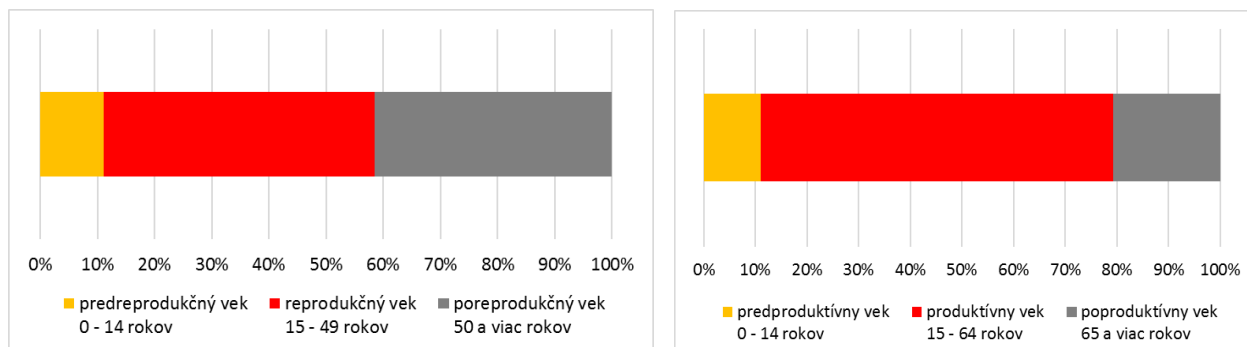

Zdroj: ŠÚ SR, 2020, *spracované autorkami*

Ženy sa všeobecne dožívajú vyššieho veku, preto dominujú najmä vo vyšších vekových kategóriách. Na prevahu žien v populácii poukazuje i index maskulinity, udávajúci koľko mužov pripadá na 1000 žien. V obci Čechy na 1000 žien pripadá 913 mužov. Počet žien sa zvyšuje vo vyšších vekových kategóriách.

Ďalším znakom demografickej štruktúry obyvateľov obce Čechy je štruktúra podľa veku, ktorá poukazuje na určité rozdiely, ktoré sa najlepšie prejavujú v porovnaní reprodukčných a produktívnych vekových skupín. Pre rast populácie z vlastných zdrojov má významné postavenie štruktúra obyvateľstva podľa reprodukčného veku. Je tvorená tromi základnými skupinami - predreprodukčnou, reprodukčnou a poreprodukčnou vekovou skupinou (tab. 14, graf 7). Obyvateľstvo predreprodukčného veku dosahuje v obci 11,04 %. V reprodukčnom veku 15 - 49 rokov je takmer polovica populácie obce (47,40 %) a v poreprodukčnom veku je 41,56 % obyvateľov obce, čo poukazuje na regresívny typ vývoja populácie obce, ktorá z vlastných zdrojov nezabezpečí jej reprodukciu. Najmä podiel poreprodukčnej skupiny sa v obci zvyšuje, kým v r. 2014 mal hodnotu 38,98 %, v r. 2019 to bolo už 41,56 %.

Graf 7 a 8 - Veková štruktúra obyvateľov obce Čechy podľa reprodukcie a produktivity v roku 2019

Zdroj: ŠÚ SR, 2020, spracované autorkami

Nižší podiel detskej zložky obyvateľstva a rast podielu obyvateľov v reprodukčnom veku a obyvateľstva v poreprodukčnom veku poukazuje na starnutie populácie obce, ktoré sa bude do budúcnosti prehlbovať, ak sa výraznejšie neprejaví externá mobilita. V porovnaní so ZO Termál poreprodukčná skupina obce dosahuje takmer vyrovnaný podiel ale v porovnaní s okresom Nové Zámky (40,28 %), NSK (39,10 %) ale aj so Slovenskom (36,09 %) má vyšší podiel na populácii.

Tab. 14 - Veková štruktúra obyvateľov obce Čechy podľa reprodukcie (r. 2019)

Územie	Predreprodukčný vek (0 - 14 rokov)		Reprodukčný vek (15 - 49 rokov)		Poprodukčný vek (50 a viac rokov)	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Čechy	34	11,04	146	47,40	128	41,56
ZO Termál	1616	12,33	6058	46,22	5432	41,45
okres Nové Zámky	17997	12,99	64759	46,73	55821	40,28
NSK	92778	13,76	317861	47,14	263667	39,10
SR	863720	15,83	2624165	48,08	1969988	36,09

Zdroj: ŠÚ SR, 2020, spracované autorkami

Iným typom vekovej štruktúry je štruktúra podľa produktivity. Je tvorená predproduktívnou, produktívnou a poproduktívnou zložkou obyvateľstva (tab. 15, graf 8). Vo vekovej štruktúre obyvateľstva prevláda obyvateľstvo produktívneho veku (15 - 64 rokov), ktoré dosahuje zastúpenie 68,18 %, pričom táto hodnota sa oproti r. 2014 znížila o 1,47 bodu.

Tab. 15 - Veková štruktúra obyvateľov obce Čechy podľa produktivity (r. 2019)

Územie	Predproduktívny vek (0 - 14 rokov)		Produktívny vek (15 - 64 rokov)		Poproduktívny vek (65 a viac rokov)	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Čechy	34	11,04	210	68,18	64	20,78
ZO Termál	1616	12,33	8846	67,50	2644	20,17
okres Nové Zámky	17997	12,99	94402	68,12	26178	18,89
NSK	92778	13,76	458740	68,03	122788	18,21
SR	863720	15,83	3688978	67,59	905175	16,58

Zdroj: ŠÚ SR, 2020, spracované autorkami

Obyvateľstvo obce je charakteristické i početnejšou zložkou poproduktívnej skupiny (65 a viac rokov), ktorá sa na celkovej populácii obce Čechy podieľa 20,78 % (v r. 2014 to bol podiel 18,21 %), čo je o 0,61 bodu viac ako je priemer Mikroregiónu Termál (20,17 %), o 1,89 bodu viac ako je okresný priemer (18,89 %), viac o 2,57 bodu ako je krajský priemer (18,21 %) a viac o 4,20 bodu ako je celoslovenský priemer (16,58 %) poproduktívnej zložky obyvateľstva. Obyvateľstvo v predproduktívnom veku (0-14 rokov) predstavuje najmenej početnú zložku populácie obce (11,04 %), ktorá je nižšia ako sú priemerné hodnoty Mikroregiónu Termál, okresu Nové Zámky, Nitrianskeho samosprávneho kraja a Slovenska.

Starnutie populácie dokumentujú i ďalšie vybrané demografické ukazovatele, ktoré vyjadrujú špecifické demografické procesy (tab. 16, graf 9).

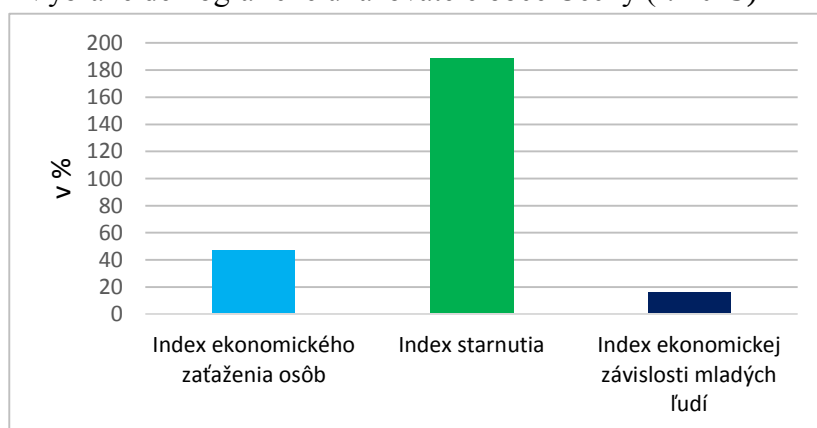
Tab. 16 - Vybrané demografické ukazovatele obce Čechy (r. 2019)

Územie	Index starnutia v %	Index ekonomickej závislosti mladých ľudí v %	Index ekonomického zaťaženia v %	Priemerný vek v rokoch
Čechy	188,24	16,19	46,67	43,56
ZO Termál	182,15	17,93	49,40	44,37
okres Nové Zámky	145,46	19,06	46,79	43,41
NSK	132,35	20,22	46,99	42,77
SR	104,80	23,41	47,95	41,06

Zdroj: ŠÚ SR, 2020, spracované autorkami

Proces starnutia populácie obce bude naďalej pokračovať a prehĺbovať sa. Je vyjadrený indexom starnutia, ktorý vyjadruje pomer počtu osôb poproduktívneho veku pripadajúcich na 100 obyvateľov 0-14-ročných. V obci pripadá 188,24 obyvateľov poproduktívneho veku na 100 obyvateľov predproduktívneho veku, čo poukazuje na staršiu populáciu obce, ako má v priemer Mikroregión Termál (1482,15 %), resp. ako je populácia okresu Nové Zámky (145,46 %) či NSK (132,35 %) a Slovenska (104,80 %).

Graf 9 - Vybrané demografické ukazovatele obce Čechy (r. 2019)

Zdroj: ŠÚ SR, 2020, spracované autorkami

Index ekonomickej závislosti mladých ľudí, určený pomerom predproduktívneho veku k produktívnemu veku, dosahuje hodnotu 16,19 %, ktorá je nižšia ako priemer Združenia obcí Termál (17,93 %), okresu Nové Zámky (19,06 %), NSK (20,22 %) a SR (23,41 %).

Ďalším indexom je index ekonomického zaťaženia, tzn. pomer obyvateľstva predproduktívneho a poproduktívneho veku k obyvateľstvu v produktívnom veku. Je mierou hospodárskeho zaťaženia práceschopného obyvateľstva závislými osobami. Vplyvom

reprodukčných zmien vedúcich k starnutiu populácie nastal jeho rastúci trend. V roku 2014 podľa indexu hospodárskej závislosti pripadlo na 100 obyvateľov obce Čechy vo veku 15 – 64 rokov 43,57 závislej osoby ale v roku 2019 to už bolo 46,67 osôb. Napriek tomu táto hodnota poukazuje na nižšiu ekonomickú zaťaženosť populácie obce ako je ekonomická zaťaženosť populácie Združenia obcí Termál (49,40 %) a okresu Nové Zámky (46,79 %) ale vyššiu zaťaženosť populácie obce ako je krajská (46,99 %) ale i slovenská hodnota (47, 95).

Priemerný vek populácie dosahuje hodnotu 43,56 rokov, čo je menej ako priemer ZOT (44,37) ale viac ako je priemer okresu NZ (43,41), NSK (42,77) a SR (41,06).

Štruktúry obyvateľstva podľa veku poukazujú na nepriaznivú skladbu obyvateľstva, ktorá súčasne určuje aj potenciál pracovných síl. Nižší podiel obyvateľstva v predproduktívnom (predreprodukčnom) veku sa môže podpísať na spomalení reprodukcie pracovnej sily v ďalšom období. Na zlepšenie populačnej situácie je potrebné nielen obec hospodársky rozvíjať a vytvárať pracovné príležitosti v rôznych odvetviach hospodárstva, podporovať podnikanie (nielen v obci ale i v jej okolí), ale aj vytvoriť kvalitné a zdravé životné prostredie, čo sa tiež podpisuje na potenciálnom raste mladého obyvateľstva v obci.

Dôležitú úlohu v uplatnení obyvateľstva sa na trhu práce zohráva aj vzdelanostná štruktúra obyvateľstva (tab. 17, graf 10).

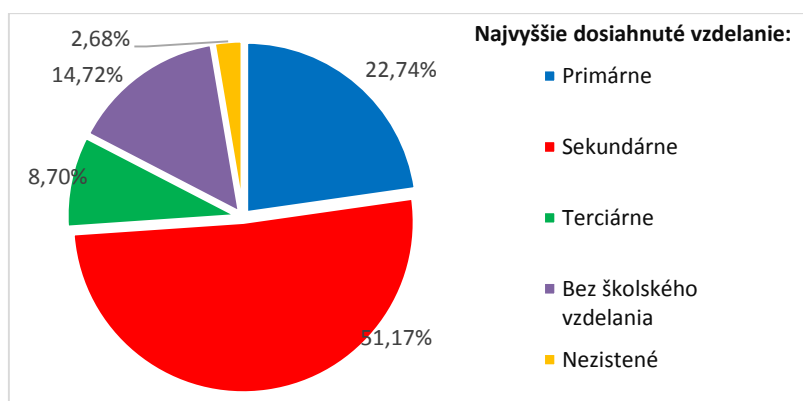
Tab. 17 - Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva obce Čechy (r. 2011)

Najvyššie dosiahnuté vzdelanie		Pohlavie		Spolu	
		muži	ženy	abs.	%
Primárne		30	38	68	22,74
Základné		30	38	68	22,74
Sekundárne		73	80	153	51,17
Učňovské (bez maturity)		35	15	50	16,72
Stredné odborné (bez maturity)		7	14	21	7,02
Úplné stredné učňovské (s maturitou)		4	5	9	3,01
Úplné stredné odborné (s maturitou)		24	35	59	19,73
Úplné stredné všeobecné		2	8	10	3,34
Vyššie odborné vzdelanie		1	3	4	1,34
Terciárne		12	14	26	8,70
Vysokoškolské bakalárske		3	4	7	2,34
Vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské		9	10	19	6,35
Terciárne		12	14	26	8,70
Vysokoškolské spolu		12	14	26	8,70
Štúdiálny odbor	prírodné vedy	1	0	1	0,33
	technické vedy a náuky I (baníctvo, hutníctvo, strojárstvo, informatika a výpočtová technika, elektrotechnika, technika, chémia, potravinárstvo)	5	1	6	2,01
	technické vedy a náuky II (textilná výroba, spracovanie kože, dreva, plastov, výroba hudobných nástrojov, architektúra, stavebníctvo, doprava, pošty, telekomunikácie, automatizácia, špecializované odbory)	1	0	1	0,33
	poľnohospodársko-lesnícke a veterinárne vedy a náuky	4	2	6	2,01
	spoločenské vedy, náuky a služby I (filozofia, ekonómia, politológia a právnické vedy, ekonomika a manažment, obchod a služby, SŠ - OA, HA, praktická škola, učebné odbory)	1	4	5	1,67
	spoločenské vedy, náuky a služby II (história, filologické, pedagog. a psych. vedy, publicistika a informácie, telovýchova, učiteľstvo, SŠ - gymnáziá)	0	3	3	1,00
	vedy a náuky o kultúre a umení	0	1	1	0,33
	vojenské a bezpečnostné vedy a náuky	0	1	1	0,33
	nezistený	0	2	2	0,67
Bez školského vzdelania		18	26	44	14,72
Nezistené		4	4	8	2,68
Spolu		137	162	299	100,00

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, 2011

Dominantné je sekundárne vzdelanie, ktoré má ukončených 51,17 % obyvateľov a prevláda v ňom úplné stredné odborné s maturitou (19,73 %) a nižšie učňovské bez maturity (16,72 %). Primárne vzdelanie je reprezentované základným vzdelaním (tab. 17, graf 10), ktoré absolvovalo 22,74 % obyvateľov. Vzdelanostnú štruktúru dopĺňa terciárne – vysokoškolské vzdelanie, ktoré v obci absolvovalo 8,70 % obyvateľov. Bez vzdelania je 14,72 %, ide hlavne o deti a mládež, ktorá je v štádiu vzdelávania na rôznych typoch škôl. Pri sčítaní ľudu, domov a bytov v roku 2011 u 2,68 % obyvateľov nebolo zistené vzdelanie.

Graf 10 - Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva obce Čechy (r. 2011)

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, 2011, *spracované autorkami*

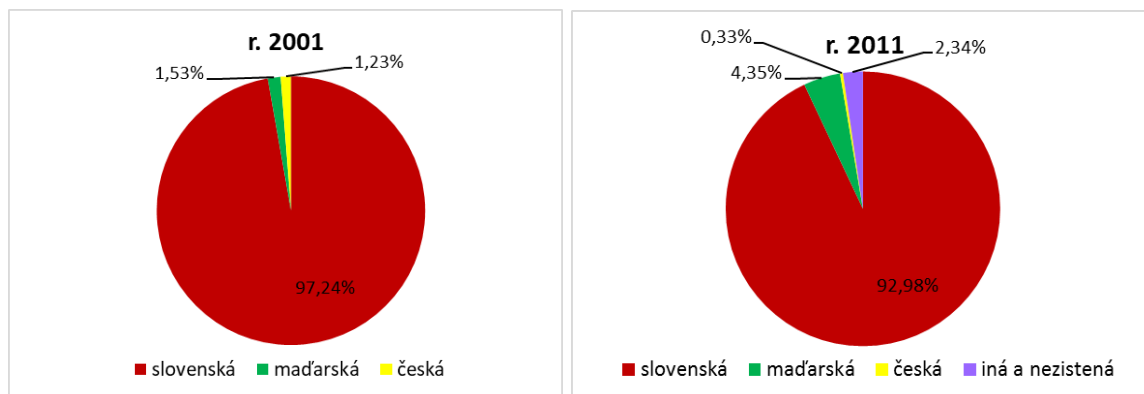
Národnostná štruktúra obyvateľov obce Čechy je homogénna. Dominujúca slovenská národnosť oproti roku 2001 zaznamenala pokles o 4,26 bodu a je zastúpená 92,98 %. Z iných národností je zastúpená hlavne maďarská národnosť, ktorá početne vzrástla z 1,53 % na 4,35 % (tab. 18, graf 11 a 12). Národnostnú štruktúru dopĺňa obyvateľstvo českej národnosti, ktoré bolo v r. 2001 zastúpené 1,23 % a v r. 2011 to bolo len 0,33 %. Iné a nezistené národnosti sa podieľali 2,34 % na národnostnej štruktúre obyvateľstva obce Čechy.

Tab. 18 - Národnostná štruktúra obyvateľov obce Čechy (r. 2001 a 2011)

Rok	Národnosť									
	slovenská		maďarská		česká		rómska		iná a nezistená	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
2001	317	97,24	5	1,53	4	1,23	-	-	-	-
2011	278	92,98	13	4,35	1	0,33	-	-	7	2,34

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, 2001, 2011, *spracované autorkami*

Graf 11 a 12 - Národnostná štruktúra obyvateľov obce Čechy v rokoch 2001 a 2011

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, 2001, 2011, *spracované autorkami*

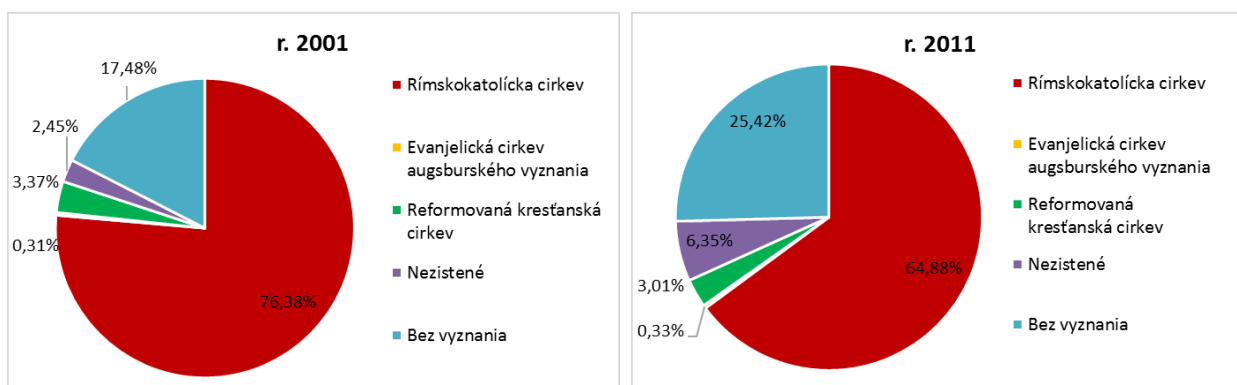
Ani religiózna štruktúra obce nie je rôznorodá. Dominantné postavenie má rímskokatolícke náboženstvo, ktoré vyznáva 64,88 % obyvateľov obce (r. 2011), pričom v roku 2001 to bolo až 76,38 % obyvateľov. K reformovanej kresťanskej cirkvi sa hlási 3,01 % obyvateľov a k evanjelickej cirkvi augsburského vyznania 0,33 % obyvateľov. Náboženstvo ostatných cirkví vyznáva 6,35 % obyvateľov. Bez vyznania viery je 24,42 % obyvateľov (tab. 19, graf 13 a 14).

Tab. 19 - Religiózna štruktúra obyvateľstva obce Čechy v rokoch 2001 a 2011

Rok	Vierovyznanie									
	Rímskokatolícka cirkev		Evanjelická cirkev augsburského vyznania		Reformovaná kresťanská cirkev		Bez vyznania		Nezistené	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
2001	249	76,38	1	0,31	11	3,37	57	17,48	8	2,45
2011	194	64,88	1	0,33	9	3,01	76	25,42	19	6,35

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, 2001, 2011, *spracované autorkami*

Graf 13 a 14 - Religiózna štruktúra obyvateľstva obce Čechy v rokoch 2001 a 2011

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, 2001, 2011, *spracované autorkami*

1.1.5 EKONOMICKÁ ZÁKLADŇA

1.1.5.1 Štruktúra využitia pôdneho fondu

Pôdny fond obce možno rozdeliť na poľnohospodársky, ktorý zaberá 77,83 % a nepoľnohospodársky, na ktorý pripadá 22,17% plochy územia. V štruktúre poľnohospodárskeho pôdneho fondu má dominantné miesto orná pôda, ktorej stupeň zornenia v obci je 87,52 % (tab. 20, graf 15). Ďalšie plochy poľnohospodárskeho pôdneho fondu sú síce vedené z hľadiska využitia ako vinice (70,36 ha) a ovocné sady (4,92 ha), ale v súčasnosti sú v neproduktívnom stave, pričom staré porasty boli zlikvidované, ale zmena formy využitia pôdneho fondu ešte nenastala. Záhrady zaberajú v území 23,13 ha a na trvalé trávnaté porasty pripadá 16,67 ha.

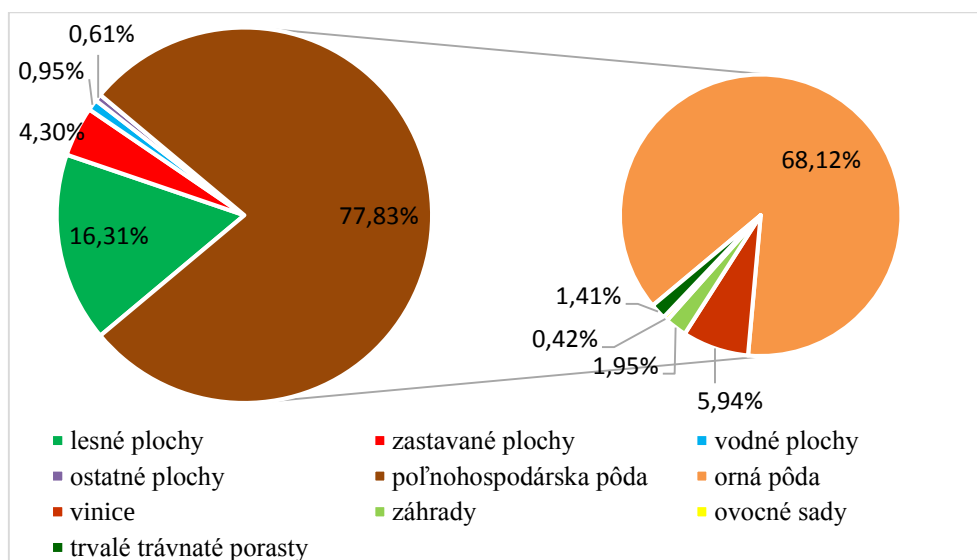
Okrem poľnohospodárskej pôdy ďalšie plochy v území zaberajú vodné plochy s rozlohou 11,22 ha (0,95 % plochy obce) a zastavané plochy, ktoré tvoria 50,93 ha, tzn. 4,30 % rozlohy územia obce. K nepoľnohospodárskej ploche patria i ostatné plochy o veľkosti 7,19 ha (0,61 % rozlohy obce) a hlavne lesné plochy s 193,26 ha, ktoré tvoria až 16,31 % plochy obce.

Tab. 20 - Štruktúra pôdneho fondu obce Čechy (r. 2005, 2014 a 2019)

Formy využitia pôdneho fondu	Rozloha (v ha)		
	r. 2005	r. 2014	r. 2019
Lesné plochy	195,32	193,26	193,26
Poľnohospodárska pôda	921,54	922,61	921,97
z toho:			
- orná pôda	806,01	807,51	806,89
- vinice	70,36	70,40	70,36
- záhrady	24,15	23,08	23,13
- ovocné sady	4,95	4,95	4,92
- trvalé trávnaté porasty	16,07	16,67	16,67
Zastavané plochy	49,22	50,27	50,93
Vodné plochy	11,37	11,22	11,22
Ostatné plochy	7,11	7,20	7,19
Spolu	1 184,56	1 184,56	1184,56

Zdroj: ŠÚ SR, 2015, 2020, spracované autorkami

Graf 15 - Využitie pôdneho fondu obce Čechy v roku 2019

Zdroj: ŠÚ SR, 2020, spracované autorkami

1.1.5.2 Trh práce

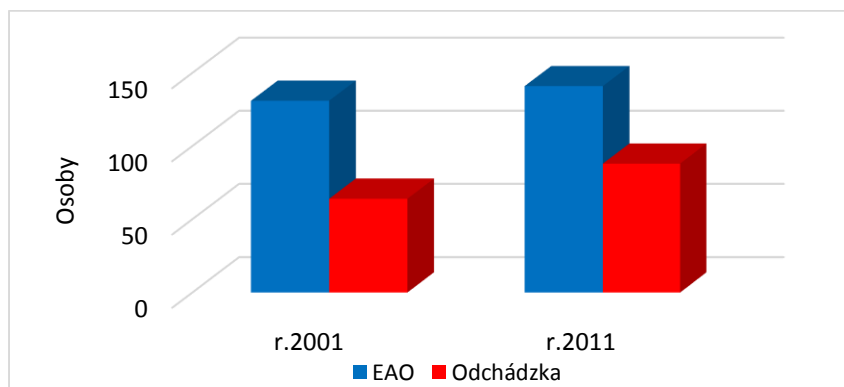
Na postavenie obyvateľov na trhu práce poukazuje ich ekonomická aktivita, ktorá sa zisťuje pri sčítaní obyvateľstva. Podľa výsledkov predchádzajúceho sčítania ľudu v r. 2001 bolo v obci evidovaných 131 ekonomicky aktívnych obyvateľov (EAO), tzn. 40,18 %, ktorých počet do roku 2011 vzrástol na 141 (47,16 %). To predstavuje nárast o 6,98 bodu na obyvateľstve obce (tab. 21, graf 16).

Tab. 21 - Ukazovatele ekonomicky aktívneho obyvateľstva obce Čechy (r. 2001 a 2011)

Rok	EAO (počet osôb)	EAO/100 obyv.	odchádzka do zamestnania (počet osôb)	odchádzka/100 EAO
2001	131	40,18	64	48,85
2011	141	47,16	88	62,41

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, 2001, 2011

Graf 16 - Základné ukazovatele ekonomicky aktívneho obyvateľstva obce Čechy (r. 2001 a 2011)

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, 2001, 2011, *spracované autorkami*

V spoločenskej štruktúre EAO dominujú zamestnanci, ktorí dosahujú 78,72 %. Popri zamestnancoch sa v štruktúre objavila aj ďalšia skupina – podnikatelia, ktorí v rozvoji obce nadobúdajú stále významnejšie miesto. Podľa výsledkov sčítania ľudu v r. 2011 v obci podnikalo 8 podnikateľov.

Zamestnanci nachádzajú pracovné príležitosti v štátnom a v súkromnom sektore, ale i v poľnohospodárskych družstvách alebo v inej družstevnej organizácii. Štruktúru dopĺňajú ostatné skupiny resp. nezistení (tab. 22), ktoré dosahujú 11,35 % na EAO obce Čechy.

Tab. 22 - Ekonomicky aktívne obyvateľstvo podľa spoločenskej skupiny v obci Čechy (r. 2011)

Územie	Postavenie v zamestnaní										
	zamestnanci		podnikatelia			členovia družstiev		vypomáhajúci (nepl.) členovia domác. a pod.		ostatní a nezistení spolu	
	abs.	%	so zamestnan-cami	bez zamestnancov	spolu %	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Čechy	111	78,72	2	6	5,67	5	3,55	1	1	16	11,35
ZO Termál	4 613	71,71	131	558	10,71	49	0,76	11	0	107	16,64

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011, *spracované autorkami*

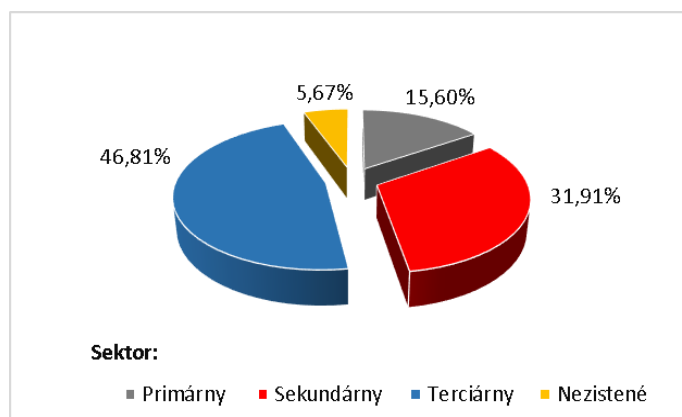
V sektorovej štruktúre hospodárstva oproti roku 2001 nastali určité zmeny. Pokles zaznamenal primárny sektor, zameraný hlavne na poľnohospodársku výrobu. Ostatné dva sektory zaznamenali nárast, najmä terciárny sektor, kde sa počet EAO zvýšil takmer dvojnásobne (tab. 23, graf 17).

Tab. 23 - Zamestnanosť EAO obce Čechy v sektoroch hospodárstva (r. 2001 a 2011)

Rok	Primárny sektor	Sekundárny sektor	Terciárny sektor	EAO bez udania	Spolu
2001	38	34	39	20	131
2011	22	45	66	8	141

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, 2001, 2011

Graf 17 - Zamestnanosť EAO obce Čechy v sektoroch hospodárstva (r. 2011)

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, 2011, spracované autorkami

Zamestnanosť EAO podľa odvetvovej štruktúry hospodárstva je pestrá (tab. 24). Najväčšia zamestnanosť je v terciárnom sektore v odvetví verejnej správy a obrany, povinného sociálneho zabezpečenia. Nasleduje EAO v obchode a službách a v doprave. V primárnom sektore je najväčšia zamestnanosť v odvetví poľnohospodárstva.

Tab. 24 - Zamestnanosť EAO obce Čechy v odvetviach hospodárstva (r. 2011)

Odvetvie ekonomickej činnosti	Ekonomicky aktívne osoby			
	muži	ženy	spolu	z toho dochádza do zamestnania
Pestovanie plodín a chov zvierat, poľovníctvo a služby s tým súvisiace	12	9	21	8
Ťažba uhlia a lignitu	1	0	1	1
Výroba potravín	1	1	2	2
Výroba textilu	1	2	3	1
Výroba odevov	1	1	2	0
Spracovanie dreva a výroba výrobkov z dreva a korku okrem nábytku; výroba predmetov zo slamy a prúteného materiálu	5	0	5	4
Výroba výrobkov z gumy a plastu	1	1	2	1
Výroba kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení	1	1	2	1
Výroba počítačových, elektronických a optických výrobkov	0	2	2	0
Výroba elektrických zariadení	0	3	3	0
Výroba strojov a zariadení i. n.	2	0	2	2
Výroba motorových vozidiel, návesov a prívesov	2	1	3	2
Výroba ostatných dopravných prostriedkov	1	0	1	1
Výroba nábytku	1	0	1	0
Oprava a inštalácia strojov a prístrojov	1	0	1	1
Zber, úprava a dodávka vody	1	0	1	1
Čistenie a odvod odpadových vôd	0	1	1	1
Zber, spracúvanie a likvidácia odpadov; recyklácia materiálov	2	0	2	2
Výstavba budov	5	0	5	1
Inžinierske stavby	1	0	1	1
Špecializované stavebné práce	5	1	6	5
Veľkoobchod, okrem motorových vozidiel a motocyklov	0	2	2	2
Maloobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov	5	4	9	6
Pozemná doprava a doprava potrubím	3	1	4	3
Skladové a pomocné činnosti v doprave	1	1	2	2

Odvetvie ekonomickej činnosti	Ekonomicky aktívne osoby			
	muži	ženy	spolu	z toho dochádza do zamestnania
Poštové služby a služby kuriérov	1	0	1	1
Ubytovanie	0	1	1	0
Činnosti reštaurácií a pohostinstiev	1	4	5	3
Telekomunikácie	1	0	1	1
Počítačové programovanie, poradenstvo a súvisiace služby	0	1	1	1
Činnosti v oblasti nehnuteľností	1	0	1	1
Právne a účtovnícke činnosti	1	2	3	1
Architektonické a inžinierske činnosti; technické testovanie a analýzy	0	1	1	1
Reklama a prieskum trhu	0	2	2	2
Sprostredkovanie práce	2	0	2	2
Bezpečnostné a pátracie služby	1	1	2	2
Činnosti súvisiace s údržbou zariadení a krajinou úpravou	0	1	1	1
Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	6	5	11	8
Vzdelávanie	1	4	5	4
Zdravotníctvo	2	4	6	4
Starostlivosť v pobytových zariadeniach (rezidenčná starostlivosť)	1	2	3	2
Sociálna práca bez ubytovania	1	0	1	1
Tvorivé, umelecké a zábavné činnosti	1	0	1	0
Činnosti herní a stávkových kancelárií	0	1	1	0
Nezistené	4	4	8	5
Spolu	77	64	141	88

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, 2011

Čechy ako i ostatné vidiecke obce disponujú nedostatkom pracovných možností v obci, čo núti obyvateľstvo v produkčnom veku migrovať za prácou. Na odchádzke za prácou mimo obec trvalého bydliska sa zúčastňuje 62,41 % ekonomicky aktívnych obyvateľov obce. Odchádzka za prácou smeruje hlavne do okolitých priemyselných centier Nové Zámky, Šurany, Vráble, Levice, ktoré majú diverzifikovanú štruktúru pracovných príležitostí.

Rozvoj obce je ovplyvňovaný rozvojom súkromného sektoru. Na území obce podniká viacero podnikateľských subjektov, prevažne na základe živnostenského oprávnenia (listu).

Podnikateľská činnosť živnostníkov sa zameriava na drevovýrobu, obchodné, počítačové služby. Dôležité postavenie majú aj stavebné, elektroinštalačné či zámočnicke práce. Medzi najväčších zamestnávateľov patrí v obci Drevona HORŇÁK zaoberajúca sa spracovaním a pílením dreva v obci už viac ako 10 rokov. Firma zamestnáva 5 zamestnancov. Vyšší počet zamestnancov vykazuje v obci aj Obecný úrad Čechy zaoberajúci sa riadením a samosprávou obce a prevádzkou lyžiarskeho vleku.

Tab. 25 - Vybrané pracovné príležitosti a podnikateľské subjekty v obci Čechy (r. 2020)

P.č.	Meno podnikateľského subjektu (živnostníka)	Zameranie	Právna forma	Počet zamestnancov
1.	Predajňa rozličného tovaru COOP Jednota SD Nové Zámky	maloobchodný predaj potravín a rozličného tovaru	spotrebné družstvo	2
2.	„Drevona Horňák“ - Štefan Turský	porez drevnej hmoty	živnostník	5

P.č.	Meno podnikateľského subjektu (živnostníka)	Zameranie	Právna forma	Počet zamestnancov
3.	Štefan Dian „Ranč Trilobit“	poľnohospodárstvo + poskytovanie ubytovacích služieb	SHR	1
4.	Ing. Marián Vöröš	maloobchod, reklamné a marketingové služby	živnostník	1
5.	Renáta Richterová	poskytovanie ubytovacích služieb, kaderníctvo	živnostník	1
6.	Imrich Kosztolányi - TRANS	sprostredkovanie autodopravy	živnostník	2
7.	Obecný úrad	verejná správa	PO	4
8.	Poľnohospodárske družstvo Kolta	poľnohospodárska výroba	družstvo	3
9.	ADAPT - Ing. Miroslav Pekarík	stavebné práce	FO	1
10.	Peter Mituchovič	zámočnícke, stavebno-inštalčné práce	FO	
11.	Miroslav Lipták TECHNÁL	elektroinštalčné a stavebné práce	FO	
12.	Monika Sabová	účtovnícke práce	FO	
13.	Richard Žunkan	služby vedenia cudzieho motorového vozidla	FO	
14.	Marek Gubrica	stavebné práce	FO	
15.	Ing. Antónia Pavlovičová	počítačové, administratívne služby	s.r.o.	
16.	Pavol Ondák	stavebné práce	FO	
17.	Julián Skupeň	ekonomické poradenstvo	FO	
18.	Robert Pauer	výroba výrobkov z betónu	FO	
19.	Tomáš Jamečný	stavebné práce	FO	
20.	Martin Chovan	kovoobrábanie	FO	
21.	Big Data & Analytics Solutions	počítačové služby	s.r.o.	
22.	Mgr. Slavomír Takáč	počítačové služby	FO	
23.	Barbora Berková	textilná výroba	FO	
24.	Pohostinstvo „Pod gaštanmi“	pohostinské služby	FP	2

Zdroj: Obecný úrad Čechy, 2020, Živnostenský register SR, 2020

Významným odvetvím **hospodárstva** je v obci, vychádzajúc z daností územia ako i z tradícií, **poľnohospodárstvo**. Jeho zachovanie a rozvoj zohráva dôležitú úlohu pri zachovaní ekonomickej stability obce. Poľnohospodárska výroba prebieha v rámci *Poľnohospodárskeho družstva Kolta*, ktoré hospodári na ploche 1 900 ha, z toho v obci Čechy obhospodaruje 543 ha. Družstvo zamestnáva celkovo 19 pracovníkov, z ktorých sú 3 pracovníci z obce Čechy. Výrobne sa subjekt zameriava výlučne na rastlinnú výrobu, v ktorej dominuje pestovanie pšenice, jačmeňa a kukurice. Z ďalších plodín je to pestovanie slnečnice a repky olejnej. Na území obce pôsobia aj ďalšie tri poľnohospodárske subjekty: RAB Semerovo (144 ha), Agrocontract Mikuláš (135 ha) a Agroprofit (5 ha). Tieto sa na pozemkoch užívaných v území obce zaoberajú rastlinnou výrobou, pričom ani jeden z týchto subjektov nezamestnáva žiadnych občanov z obce Čechy.

Dôležitý podiel na EAO má podskupina, ktorú tvoria nezamestnaní. V roku 2020 (k 31.6.) bolo v obci nezamestnaných 19 osôb, z toho 10 žien (tab. 26).

Tab. 26 - Nezamestnanosť v obci Čechy podľa profesie vykonávanej bezprostredne pred zaradením do evidencie nezamestnanosti (k 31. 6. 2020)

Územie	Nezamestnanosť podľa profesie vykonávanej bezprostredne pred zaradením do evidencie nezamestnanosti													
	spolu	z toho ženy	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	neuvedené	bezprostredne pred evidenciou bez zamestnania
Čechy	19	10	0	0	1	1	2	1	0	0	2	0	0	12
ZO Termál	444	258	0	4	10	23	10	41	3	28	58	65	1	201
okres NZ	4618	2597	1	50	130	220	239	485	21	249	506	587	3	2127

Poznámka: 0 - Príslušníci ozbrojených síl, 1 - Zákonnodarcovia, riadiaci pracovníci, 2 - Špecialisti, 3 - Technici a odborní pracovníci, 4 - Administratívni pracovníci, 5 - Pracovníci v službách a obchode, 6 - Kvalifikovaní pracovníci v poľnohospodárstve, lesníctve a rybárstve, 7 - Kvalifikovaní pracovníci a remeselníci, 8 - Operátori a montéri strojov a zariadení, 9 - Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci

Zdroj: ÚPSVAR, 2020, *spracované autorkami*

Počet uchádzačov o zamestnanie dosahuje 13,48 % z EAO obce. Medzi nezamestnanými je evidovaný 1 obyvateľ so zdravotným znevýhodnením. Bez zastúpenia sú absolventi a mladiství. Sledovaná je tiež štruktúra nezamestnaných podľa profesie vykonávanej bezprostredne pred zaradením do evidencie. V obci Čechy prevládajú operátori a montéri strojov a zariadení (2 osoby) a administratívni pracovníci (2 osoby) (tab. 26).

V štruktúre nezamestnaných podľa vzdelania (tab. 27) prevažovali v obci obyvatelia s vyšším sekundárnym vzdelaním (13 osôb), ktorí sa podieľali na celkovej nezamestnanosti obce 68,42 %.

Tab. 27 - Nezamestnanosť v obci Čechy podľa vzdelania nezamestnaných (k 31. 6. 2020)

Územie	spolu	Nezamestnanosť podľa vzdelania									
		0	1	2	3	4	5	6	7	8	neudané
Čechy	19	0	0	5	13	0	0	0	1	0	0
ZO Termál	426	0	1	73	286	12	1	10	42	1	0
okres NZ	4618	0	23	845	3022	143	10	127	429	11	8

Poznámka: 0 - predprimárne vzdelanie, 1 - primárne vzdelanie, 2 - nižšie sekundárne vzdelanie, 3 - vyššie sekundárne vzdelanie, 4 - post sekundárne neterciárne vzdelanie, 5 - terciárne vzdelanie (nie VŠ), 6 - terciárne vzdelanie (VŠ 1. stupeň), 7 - terciárne vzdelanie (VŠ 2. stupeň), 8 - terciárne vzdelanie (VŠ 3. stupeň)

Zdroj: ÚPSVAR, 2020, *spracované autorkami*

V štruktúre nezamestnaných podľa veku (tab. 28) sú významné staršie kategórie obyvateľstva vo veku 50-54-roční (5 osôb) a 55-59-roční (4 osoby), ktorí sa už ťažšie uplatňujú na trhu práce.

Tab. 28 - Nezamestnanosť v obci Čechy podľa veku nezamestnaných (k 31. 5. 2020)

Územie	spolu	Nezamestnanosť podľa veku										
		do 20	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60 a viac	neudané
Čechy	19	0	2	1	2	1	1	3	5	4	1	0
ZO Termál	421	4	42	49	44	42	42	45	56	64	33	0
okres NZ	4523	81	482	486	475	540	525	521	521	550	342	0

Zdroj: ÚPSVAR, 2020, *spracované autorkami*

1.1.5.3 Majetok a rozpočet obce

Úlohou samosprávy je predovšetkým plniť samosprávne funkcie vyplývajúce zo zákona o obecnom zriadení a ďalších prenesených kompetenciách v rámci verejnej správy. Na ekonomickom rozvoji obce sa podieľa miestna samospráva okrem riadenia i prostredníctvom využívania jej majetku a disponibilných finančných prostriedkov. Na rozvoj obce môžu prostredníctvom finančných tokov vplývať aj združenia alebo nadácie ako súčasť nevládneho sektoru, ich podiel je však na ekonomickom rozvoji obce minimálny.

Celkový objem finančných prostriedkov, ktorými obec disponovala v roku 2019 predstavovali hodnotu 232 958,80 EUR. Z týchto prostriedkov musí obec zabezpečovať všetky samosprávne úlohy, ktoré jej vyplývajú zo zákona o obecnom zriadení, ďalej nové kompetencie, ako aj rozvojové programy.

Príjmy obce Čechy v roku 2019 boli nižšie ako výdavky (tab. 29), čím mala obec stratu -9 136,60 EUR (tab. 29). Ako vidieť z tabuľky 29, v rokoch 2015 - 2018 naopak obec hospodárila so ziskom.

Tab. 29 - Vývoj rozpočtu obce Čechy v EUR v období rokov 2015 - 2019

Rozpočet	Rok				
	2015	2016	2017	2018	2019
príjmy	330 028,43	142 771,31	188 559,49	245 899,41	232 958,80
výdavky	315 880,54	132 948,64	186 750,79	245 899,41	242 095,40
hospodársky výsledok	14 147,89	9 822,67	1 808,70	0,00	-9 136,60

Zdroj: Obecný úrad Čechy, 2020

Najväčšiu časť príjmov obce (tab. 30) tvoria príjmy z výnosov z dane fyzických osôb, ktoré dosahujú 44,3 %. Až 26,4% pochádza zo zdroja ostatné príjmy. Približne 26,4 % príjmov nadobúda obec z miestnych daní a poplatkov. K príjmom obce patria i výnosy z majetku obce zastúpené 5,4 %.

Tab. 30 - Štruktúra rozpočtových príjmov obce Čechy v období rokov 2015 - 2019

Príjmy	Rok				
	2015	2016	2017	2018	2019
A. Miestne dane a poplatky	37 787,10	42 481,07	47 621,16	26 226,42	41 513,96
B. Výnosy z majetku obce	32 226,38	32 230,63	32 231,52	32 449,33	32 508,14
C. Výnosy z dane príjmu FO	64 549,35	54 219,30	56 922,93	62 889,43	67 787,19
D. Ostatné príjmy	206 435,62	13 840,31	51 783,79	124 334,23	91 149,51
Príjmy spolu	340 998,45	142 771,31	188 559,49	245 899,41	232 958,80

Zdroj: Obecný úrad Čechy, 2020

Výdavky obce sa orientujú na neinvestičné a investičné (tab. 31). Dominantná časť neinvestičných výdavkov smerovala na zabezpečenie činnosti vnútornej správy. Na jej zabezpečenie obec v roku 2019 vynaložila 78 025,21 EUR, čo predstavovalo 32,23 % výdavkov obce. Miestne hospodárstvo pre svoju činnosť využilo 38 132,50 EUR, čo predstavovalo 15,75 % výdavkov obce. Na zabezpečenie činnosti v oblasti kultúry, športu a sociálnej oblasti bolo spolu vynaložených 18 597,27 EUR, tzn. 7,68 %.

Kapitálové výdavky obce (tab. 31) v roku 2019 predstavovali 43 560,42 EUR a boli investované najmä do oblasti technickej infraštruktúry. V r. 2015 bol v obci vybudovaný kamerový systém (104 272,80 EUR), v r. 2017 to bolo oplatenie parku a vybudovanie chodníkov (23 207,94 EUR) alebo v r. 2018 bola zrealizovaná rekonštrukcia hasičskej

zbrojnice (31 685,29 EUR) ako aj rekonštrukcia miestnych komunikácií v sume 63 780 EUR. Finančné prostriedky boli využité aj na vybudovanie lávky cez potok pre chodcov v r. 2018 v sume (30 948,42 EUR), kde prevažná časť financií pochádzala z dotácií LEADER NSK (5 567 EUR pri celkovej investícii 5 860 EUR). Na zabezpečenie veľkokapacitných kontajnerov v r. 2019 bolo použitých 12 612 EUR.

Tab. 31 - Štruktúra rozpočtových výdavkov obce Čechy v období rokov 2015 - 2019

Výdavky	Rok				
	2015	2016	2017	2018	2019
A. Neinvestičné výdavky	120 274,14	132 948,64	163 542,85	135 860,12	134 754,98
Kultúra	2 609,22	3 129,93	4 145,68	4 435,42	6 205,16
Šport a TV	6 375,73	4 791,47	6 645,21	7 043,10	10 855,15
Sociálna oblasť	642,74	242,29	836,13	939,87	1 536,96
Miestne hospodárstvo	32 399,32	31 943,01	15 142,87	31 567,06	38 132,50
Vnútna správa	69615,59	92 841,94	117 645,41	91 874,67	78 025,21
Školstvo	9 631,54	0,00	0,00	0,00	0,00
B. Investičné výdavky	108 712,40	0,00	23 207,94	110 039,29	43 560,42
štruktúra podľa oblastí:					
Kamerový systém	104 272,80				
Prístrešok na lyžiarskeho vleku	3 459,60				
Oplotenie parku, chodník pri Jednote			23 207,94		
Rekonštrukcia Hasičskej zbrojnice				31 685,29	
Lávka pre chodcov				5 868,00	30 948,42
Detské ihrisko – hracie prvky				8 706,00	363,55
Rekonštrukcia MK				63 780,00	
Veľkokapacitné kontajnery					12 612,00
Finančné operácie:	86 894,00	0,00	6 253,09	73 502,44	63 780,00
Výdavky na revitalizáciu	0,00	0,00	36 841,93		
Výdavky spolu	315 880,54	132 948,64	186,750,79	245 899,41	242 095,40

Zdroj: Obecný úrad Čechy, 2020

Počas sledovaného obdobia obec v rámci revitalizácie zrealizovala sanáciu skládky technicko-komunálneho odpadu, financovanú z environmentálneho fondu zo ŠR (tab. 32). Taktiež vybuďovala lávku cez potok, zrekonštruovala oddychovú zónu ako aj oplotenie parku.

Tab. 32 - Výdavky na revitalizáciu obce Čechy v období rokov 2015 - 2019

Rok	Názov aktivity	Náklady	štruktúra zdrojov financovania (v EUR)				
			EÚ	ŠR	VÚC	obec	súkromné
2018	Výstavba lávky cez potok pre chodcov v obci Čechy	5 860			5 567	293	
2017	Rekonštrukcia oplotenia a chodníka parku v centre obce Čechy	3 500			3 325	175	
2017	Sanácia skládky TKO z environmentálneho fondu	36 841,93		36 841,93			
2015	Rekonštrukcia oddychovej zóny pre lyžiarov v areáli lyžiarskeho vleku v obci Čechy	3 400			3 230	170	

Zdroj: Obecný úrad Čechy, 2020, LEADER, 2020

1.1.6 INFRAŠTRUKTÚRA

1.1.6.1 Sociálna infraštruktúra

Maloobchodná sieť poskytuje len základné služby. Je tvorená jednou predajňou COOP Jednota SD Nové Zámky s rozličným tovarom. Pohostinné služby poskytuje Pohostinstvo „Pod gaštanmi“. Pre podnikateľov širšieho zázemia je v obci v prevádzke obchod z rezivom, ktorý je súčasťou pily „Drevona Hornák“.

Zo školských a výchovných zariadení sa v obci Čechy nachádzala ešte v školskom roku 2014/2015 materská škola, ktorú navštevovalo 5 detí. V súčasnosti toto zariadenie nie je v prevádzke. Deti predškolského veku a školského veku tak musia navštevovať školské zariadeniach v susedných obciach.

Zdravotné služby poskytuje v obci ambulancia všeobecného lekára, ktorý ordinuje 2-krát týždenne. V ambulancii vykonáva činnosť lekár a zdravotná sestra.

Pre športové vyžitie slúži v obci futbalové ihrisko, volejbalové ihrisko, nohejbalové ihrisko a Petangové ihrisko. Súbor športových zariadení dopĺňajú tenisové kurty. Špecifikom obce, najmä v zimnom období, je 200 m dlhý lyžiarsky vleč, ktorý je využívaný nielen obyvateľmi obce ale i jej širšieho zázemia. Stáva sa tak významnou doplnkovou aktivitou návštevníkov mikroregiónu Termál v zimnej sezóne.

V oblasti ubytovacích zariadení nachádzame v obci dve významnejšie ubytovacie zariadenia – Ubytovanie v súkromí Renáta Richterová (Chloe) s kapacitou 8 lôžok a Ranč Trilobit (Štefan Dian) s kapacitou 33 lôžok. Typický vidiecky turizmus má vo svojej ponuke prioritne Ranč Trilobit, ktorý predstavuje agroturistické zariadenie s charakteristickým pobytom na gazdovskom dvore.

Ku kultúrnym zariadeniam obce patrí kultúrny dom, v ktorom aktívne vyvíjajú svoju činnosť najmä Klub dôchodcov a Klub tvorivých dielní detí. Súčasťou kultúrneho domu je aj obecná knižnica a klubové priestory pre klub tvorivých dielní. Vybavenosť obce dopĺňa barokový rímsko-katolícky kostol Sv. Petra a Pavla z roku 1735 a cintorín s domom smútku. K sakrálnym pamiatkam patrí aj zvonica reformovanej cirkvi.

Z administratívnych zariadení je v obci iba obecný úrad. V priestoroch kultúrneho domu sídli firma GOLTECH, ktorá sa zaoberá sprostredkovaním prác v zahraničí.

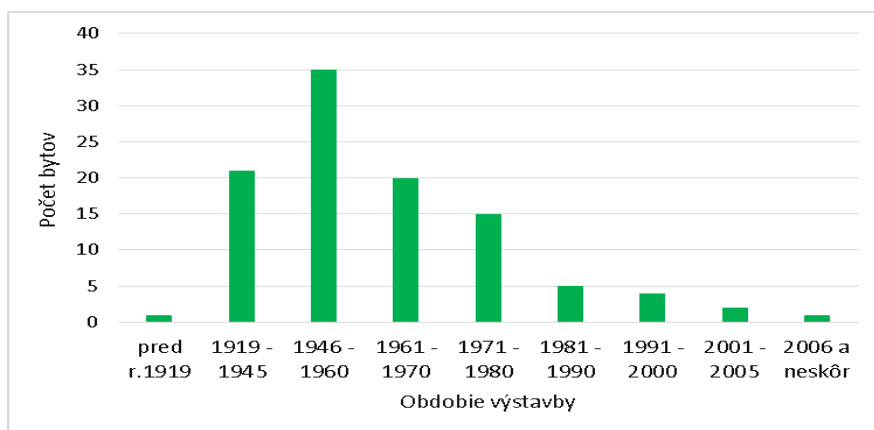
1.1.6.2 Domový a bytový fond

Podľa Sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2011 sa v obci Čechy nachádza spolu 171 bytov. K dispozícii je z toho trvalo obývaných 103 a neobývaných 67 bytov. Podľa obdobia výstavby pred roku 1919 evidujeme v obci 1 dom (graf 18).

Z rokov 1919 - 1945 je funkčných 21 budov (12, 29%) a z rokov 1946 - 1960 až 35, čo je 20,46 %. V tomto období bolo v obci postavených najviac domov. V období rokov 1961 - 1970 pribudlo 20 domov. Od tohto obdobia sledujeme útlm vo výstavbe domov a bytov. V rokoch 1971 - 1980 pribudlo v obci 15 domov a v ďalších rokoch 1981 - 1990 len 5 domov, v rokoch 1991 - 2000 už len 4 domy a v období rokov 2001 - 2011 boli postavené 3 domy. U 67 domov nebol zistený vek výstavby.

Podľa Obecného úradu v Čechách, obec v r. 2020 mala 92 obývaných domov a 83 neobývaných domov. Počet obývaných bytov je nízky a predstavuje 8 bytov.

Graf 18 - Štruktúra bytového fondu obce Čechy podľa obdobia výstavby (r. 2011)

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, 2011, *spracované autorkami*

1.1.6.3 Technická, environmentálna a informačná infraštruktúra

Územie obce je elektrifikované a plynofikované (tab. 33). Elektrická energia je dodávaná zo vzdušného vedenia č. 251 Nové Zámky – Želiezovce. Primárnym zdrojom zemného plynu je distribučný vysokotlakový plynovod Bánov – Gbelce – Štúrovo. Obec je zásobovaná pitnou vodou z diaľkovodu Jelka – Šahy.

Tab. 33 - Technická, environmentálna a informačná infraštruktúra obce Čechy (r. 2020)

Technická, environmentálna a informačná infraštruktúra	Ukazovateľ
Počet obyvateľov napojených na verejný vodovod	300
Počet obyvateľov napojených na plynovod	300
Počet obyvateľov napojených na kanalizáciu	-
Celková dĺžka kanalizácie (v km)	-
Skládka komunálneho odpadu	nie
Vývoz komunálneho odpadu na skládku	-
Množstvo vyprodukovaného odpadu v tonách (r. 2019)	106,352
Množstvo vyseparovaného odpadu v tonách (r. 2019)	27,172
Skládka bioodpadu - kompostáreň	26 %
Miera separovania	nie
Vývoz separovaného odpadu do zberného dvora v obci	Nové Zámky
Miestny rozhlas	áno
Internet	áno
Káblová televízia	nie

Zdroj: Obecný úrad Čechy, 2020

V roku 2020 využívalo možnosti zásobovania plynom 97,4 % obyvateľov a pitnou vodou prostredníctvom verejného vodovodu taktiež 97,4 % obyvateľov. Hoci je v obci zavedený vodovod, nie je tu vybudovaná kanalizácia. Tesnosť vybudovaných žump a septikov je neskontrolovateľná a splaškové vody sú často vypúšťané do miestnych vodných tokov. Obec sa pre zlepšenie svojho životného prostredia plánuje zapojiť do výstavby kanalizácie a ČOV spolu s obcami Semerovo, Branovo, Bešeňov a Dvory nad Žitavou.

Obec v spolupráci so Slovenským vodohospodárskym podnikom má vypracovaný projekt „POLDER ČECHY“, ktorý rieši protipovodňovú ochranu obce pred povodňami. Objekt Poldra je situovaný severne od obce Čechy smerom na Podhájsku, aby z príľahlých

svahov a tokov Hastrgánskeho potoka a Branovského potoka zadržiaval vody z príválových dažďov. V súčasnosti je tento projekt posudzovaný na schválenie v príslušnom grandovom fonde.

V oblasti informačnej infraštruktúry má obec vybudovanú telekomunikačnú sieť, miestny rozhlas, zabezpečený má televízny signál a pripojenie na internet (tab. 33).

1.1.6.4 Dopravná infraštruktúra

Obec Čechy leží mimo hlavných dopravných tepien, pričom je napojená len na štátnu cestu III. triedy č. 1504 prepájajúcu Čechy so susednými obcami Semerovo a Kolta.

Dopravné komunikácie tvoria predovšetkým miestne komunikácie, ktorých pokračovaním mimo zastavaného územia sú účelové komunikácie, sprístupňujúce jednotlivé časti extravilánu s intravilánom.

Z 80-tich rokov minulého storočia je vybudovaná prepojovacia cesta do obce Podhájska, ktorá však nemá žiadneho oficiálneho vlastníka a ani správcu, nakoľko nikdy nebola oficiálne uvedená do prevádzky, keďže nedošlo k majetkoprávnemu vysporiadaniu pozemkov, cez ktoré prechádza.

Nie popri všetkých miestnych obslužných a zberných komunikáciách sú vytvorené podmienky pre bezpečný pohyb chodcov, preto je potrebné dobudovať chodníky a skvalitniť miestne komunikácie.

Na úseku prevencie voči kriminalite a vandalizmu je v obci vybudovaný monitorovací kamerový systém.

1.1.7 CESTOVNÝ RUCH

Územie obce má podmienky pre rozvoj cestovného ruchu najmä po stránke prírodného potenciálu. Zaujímavý a hodnotný je však aj kultúrno-historický potenciál. Blízkosť obce Podhájska s termálnymi vodami umožňuje využiť tento potenciál pre cestovný ruch.

Obec sa vyznačuje bohatou a dlhodobou históriou, ktorú dokumentujú nálezy z obdobia mladšej doby kamennej či nálezy mohylovej kultúry z obdobia strednej doby bronzovej.

Pre účely cestovného ruchu je možné využiť predovšetkým hodnotné kultúrno-historické pamiatky. Medzi takéto historicky zaujímavé objekty zaraďujeme v obci barokový rímsko-katolícky kostol Sv. Petra a Pavla z r. 1735 a zvonicu reformovanej cirkvi.

Hodnotnou a atraktívnou robí obec i rozvinuté poľovníctvo, ktoré by mohlo podporiť rozvoj agroturistiky a vidieckej turistiky v území.

Z prírodného hľadiska je obec svojím vzhľadom a charakterom priamo predurčená pre rozvoj cykloturistiky. Obcou prechádza cyklotrasa č. 2102 Veľký okruh mikroregiónu Termál. Celková dĺžka cyklotrasy je 55,7 km s prevýšením 669 m a prechádza 10 obcami mikroregiónu. Z hľadiska náročnosti je zaraďovaná medzi stredne náročné SPORT trasy a je vyznačená modrou farbou. Ďalšia cyklotrasa prechádzajúca obcou pod č. 5102 Veľké Lovce - Čechy predstavuje ľahkú trasu typu REKREA a je označená zelenou farbou. Cyklotrasa prechádza tiež obcami Radava a Podhájska v celkovej dĺžke 22,7 km pri prevýšení 302/284 m. Trasa začína pri obci Veľké Lovce na križovatke s modrou cykloturistickou trasou č. 2102. Prechádza centrom obce smerom do obce Radava, kde pokračuje po poľnej ceste do obce Podhájska. Ňou vedie spoločne s veľkým modrým cyklookruhom, v miestnej časti Belek pri kostolíku odbočuje smerom na obec Čechy. Pri trase medzi Podhájskou a Čechami sa nachádza zrúcanina kedysi mohutného kláštora Máriánska čelad'. Z tohto pôsobivého miesta je však v súčasnosti iba ruina. Trasa končí v obci Čechy, opäť na križovatke s modro značenou cyklotrasou č. 2102.

K posilneniu rozvoja cestovného ruchu môže tak prispieť i skvalitnenie vyznačených cykloturistických trás spolu s umiestnením informačných tabúl.

Krátkodobých ale i dlhodobých návštevníkov Mikroregiónu Termál v zimnom období môže do obce pritiahnúť i možnosť lyžovania v netypickom území na umelo zasnežovanom svahu s lyžiarskym vlekom s dĺžkou 200 m. Lokalita predstavuje najjužnejšie umiestnený lyžiarsky svah na území Slovenska. Pri vhodných snehových podmienkach sa v obci nachádzajú v zimnom období i atraktívne terény pre bežecké lyžovanie.

1.1.8 KULTÚRNY A SPOLOČENSKÝ ŽIVOT

Život obce je úzko viazaný na kultúrnu, športovú a záujmovú činnosť. V obci sa počas celého roka koná rad zaujímavých podujatí, ktoré pomáhajú stmelovať komunitu obyvateľov (tab. 34).

Na činnosti obce sa zúčastňujú i viaceré spolky. Poľovnícka spoločnosť Čechy, ktorá okrem tradičnej poľovníckej činnosti napomáha aj v oblasti kultúry a športu (výstavy, brigády, turnaje). Spolok Klub dôchodcov organizuje pravidelné stretnutia a posedenia pre svojich členov pri rôznych príležitostiach. Z ďalších združení pôsobí v obci tiež Dobrovoľný hasičský zbor, Futbalový klub Čechy, Tenisový klub Čechy a Miestny odbor Slovenského červeného kríža.

Tab. 34 - Kalendárium podujatí v obci Čechy

Mesiac	Podujatie	Organizátor
Január	Novoročný stolnotenisový turnaj	Tenisový klub Čechy
Február	Karneval na lyžiarskom svahu, rozlúčka s lyžiarskou sezónou	obec
Marec	Marec - mesiac knihy (literárne popoludnie)	obec, Jednota SD
Apríl	Stavanie mája, predprvomájová vatra	obec
Máj	Posedenie „Deň matiek“	Klub dôchodcov
Jún	Športové hry, hodové slávnosti	obec, tenisový klub
Júl	Futbalový turnaj	Futbalový klub Čechy
August	Tenisový turnaj	Tenisový klub Čechy
September	Výstava ovocia zeleniny a kvetov	obec
Október	Tvorivé dielne pre deti október 2020/jún 2021 Posedenie „Mesiac úcty k straším“	obec Klub dôchodcov
November	Uvítanie detí do života a výročia sobášov	obec
December	Mikuláš medzi deťmi Vianočné posedenie Klubu dôchodcov	obec Klub dôchodcov

Zdroj: Obecný úrad Čechy, 2020

1.1.9 ENVIRONMENTÁLNE POMERY

Územie obce je z hľadiska kvality životného prostredia relatívne nenarušené. Na území sa nevyskytuje žiaden zdroj znečistenia, ktorý by vážnejšie poškodzoval životné prostredie. Obec nepatrí do žiadnej environmentálne zaťaženej oblasti.

Ovzdušie je znečisťované v minimálnej miere tuhými látkami a plynými exhalátmi z menších energetických zdrojov ako i z domácich kúrenísk na tuhé palivo. Okrem toho je ďalším, i keď minimálnym zdrojom znečisťovania, aj poľnohospodárska výroba, predovšetkým intenzívnym obrábaním pôdy a pozberovou úpravou produktov.

Vodné toky, vodné plochy i podzemné vody sú znečisťované nielen poľnohospodárstvom, ale aj splaškami z domácností v dôsledku absencujúcej kanalizácie. Na

základe toho vykazujú podzemné vody, ktoré spadajú do rajónu Neogénu Hronskej pahorkatiny, 3. stupeň kontaminácie. V obci sa nenachádza monitorovaný vodný tok.

Pôda nevykazuje žiadne známky kontaminácie, čím je zaradovaná medzi relatívne čisté pôdy. Vážnejšie ohrozenie pôdy predstavuje iba vodná erózia postihujúca najmä členitejšie časti územia, pričom silnou eróziou je poznačených 17,12 % územia a stredne silnou eróziou 71,75 % územia. Bez erózie je 11,13 % plochy obce.

Poškodenie a ohrozenie bioty súvisí v území najmä s premenou prevažnej väčšiny plochy na poľnohospodárske pozemky alebo na zastavané plochy, v dôsledku čoho sa zmenšilo pôvodné rozšírenie rastlín a živočíchov. Environmentálne významným typom vegetácie sú v území lesné spoločenstvá, ktoré však až v 62,34 % vykazujú mierne poškodenie a v 15,80 % dokonca až silné prípadne veľmi silné poškodenie. Porasty s prvými príznakmi poškodenia tvoria 7,65 %. Medzi zdravé porasty je zaradených 2,98 % lesov. Pozitívnym javom je však v území snaha o zachovanie prírodne ojedinelých lokalít, ktorou je aj vyhlásené územie európskeho významu Krivé hrabiny zaradené do zoznamu NATURA 2000. Lokalita sa rozkladá na celkovej ploche 83,04 ha v južnej časti obce Čechy a v SV časti obce Semerovo. Predmetom ochrany sú karpatské a panónske dubovo-hrabové lesy, eurosibírske dubové lesy na spraši a piesku a panónsko-balkánske cerové lesy.

Obec v roku 2019 vyprodukovala 106,352 ton odpadu, z ktorého 26 % (27,172 ton) bolo separovaného. Tuhý komunálny odpad je vyvázaný na skládku TKO Kolta. Taktiež je v obci zavedený separovaný zber. Obec je členom Združenia obcí pre trvalo udržateľné nakladanie s odpadom so sídlom v Palárikove, ktorého cieľom je zhodnocovať a využívať biologicky rozložiteľný komunálny odpad a opätovne ho využívať.

1.2 VÝSLEDKY ANKETY OBYVATEĽOV

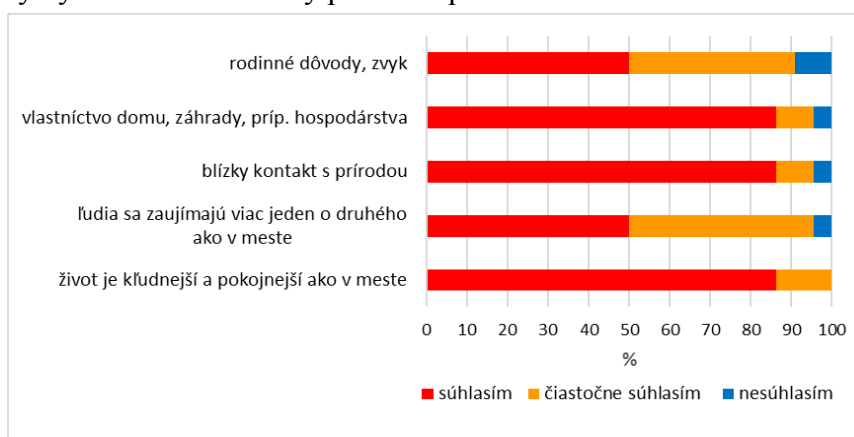
V roku 2020 bol v obci Čechy uskutočnený dotazníkový prieskum s cieľom zistenia **názorov obyvateľstva obce na možnosti jej rozvoja**. Využitá bola metóda dotazníkov, ktoré boli anonymné. Obsahovo boli dotazníky v úvode zamerané na základnú charakteristiku respondentov. Nasledovala časť venovaná obci ako miestu bývania, riešené boli základné životné potreby obyvateľstva a ich hodnotová orientácia, analyzovaná bola obec ako sociálny priestor a hodnotené boli aj možnosti pracovných príležitostí. Podstatné bolo tiež posúdenie obce z hľadiska cestovného ruchu, riešená bola obec a jej životné prostredie a perspektívy regionálneho rozvoja obce. Záverečná časť dotazníka bola venovaná otázkam samotného Mikroregiónu Termál, ktorého je obec súčasťou, jeho aktivitám a perspektívam ďalšieho spoločného rozvoja. Dotazníky obsahovali otázky, v ktorých respondenti vyjadrovali svoje názory a postrehy na súčasný stav v obci ale tiež poukazovali na možnosti ďalšieho rozvoja obce, upozorňovali na problémy v obci, hodnotili, riešili a posudzovali podmienky a perspektívy rozvoja vo vlastnej obci a v mikroregióne.

Do prieskumu sa zapojilo 23 respondentov, čo predstavuje 16 % EAO obce. Medzi respondentmi prevládali muži (59 %) nad ženami (41 %). Z hľadiska vekovej štruktúry respondentov boli výraznejšie zastúpené skupiny 31-40-roční (18 %), 51-60-roční (18 %) a 61-70-roční (18 %). Štruktúru respondentov podľa veku dotvárali 14 % respondenti vo veku 41 - 50 rokov a respondenti vo veku 21 - 25 rokov. menej ako 10 % boli zastúpené vekové skupiny 16-20-ročných a 26 až 30-ročných obyvateľov. Vo vzdelanostnej štruktúre boli dominantní respondenti so stredoškolským vzdelaním s maturitou, ktorí tvorili polovicu všetkých respondentov. Po nich nasledovali respondenti s vysokoškolským vzdelaním 2. stupňa (23 %). V štruktúre respondentov podľa zamestnania dominovali zamestnanci v štátnom sektore (27 %) a zamestnanci v súkromnom sektore (23 %). Z oslovených respondentov býva až 68 % v obci viac ako 21 rokov. Takmer štvrtina opýtaných (23 %) žije v 2-člennej a rovnako aj v 4-člennej a 5-člennej domácnosti. Kvalitu života reprezentuje

charakter bývania oslovených respondentov, z ktorých viac ako polovica (59 %) býva v renovovanom rodinnom dome. Ďalších 32 % respondentov býva v staršom rodinnom dome. Takmer všetci opýtaní (95 %) vlastnia záhradu alebo záhradku, ale len 46 % opýtaných sa zoberá na svojom pozemku chovom úžitkových domácich zvierat.

V súvislosti so zhodnotením aktuálneho stavu **obce ako miesta bývania** boli hodnotené výhody či nevýhody bývania v obci (graf 19). Takmer všetci opýtaní (86 %) sa stotožňujú s tvrdením, že im život v obci prináša výhodu v podobe vlastníctva domu, záhrady či hospodárstva a že im obec umožňuje kludnejší a pokojnejší život oproti životu v meste ako aj blízky kontakt s prírodou. Až ½ opýtaných vidí výhodu bývania v rodinných dôvodoch a zvykoch ako aj vo väčšom záujme ľudí o seba oproti mestu.

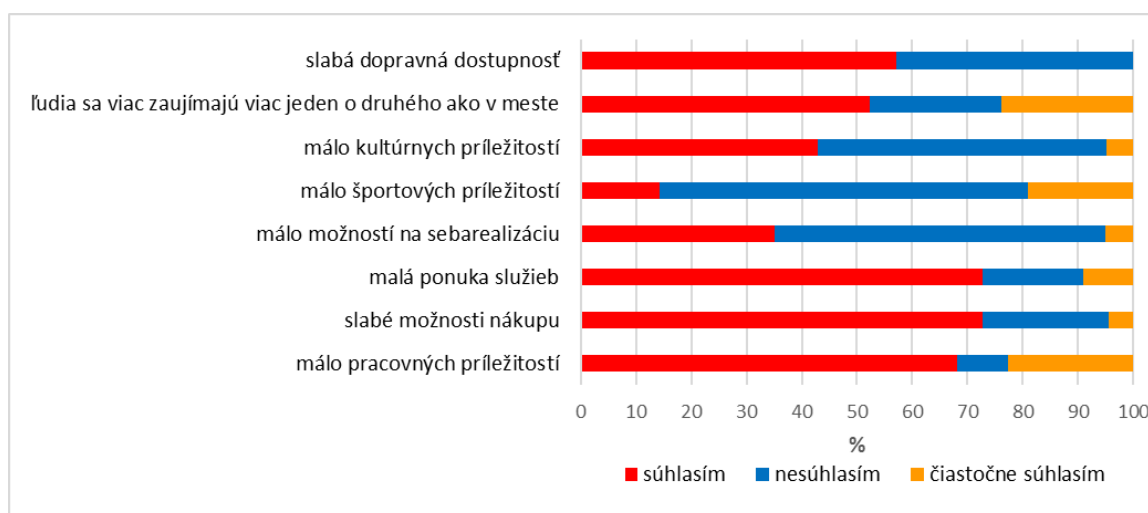
Graf 19 - Výhody bývania v obci Čechy podľa respondentov

Zdroj: Dotazníkový prieskum v obci Čechy 2020, spracované autorkami

Za nevýhody bývania v obci (graf 20) považujú viacerí opýtaní (73 %) slabé možnosti nákupu a malú ponuku služieb (73 % respondentov).

Graf 20 - Nevýhody bývania v obci Čechy podľa respondentov

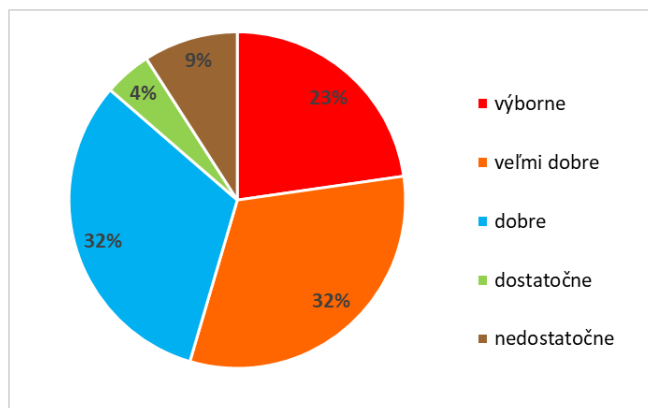
Zdroj: Dotazníkový prieskum v obci Čechy 2020, spracované autorkami

Nevýhody bývania boli tiež pozorované v súvislosti s množstvom a ponukou pracovných príležitostí (68 % nespokojných). Nevýhody v podobe množstva športových príležitostí uviedlo iba 14 % opýtaných a naopak 67 % respondentov je spokojných s ponukou športových aktivít. Slabú dopravnú dostupnosť považuje za nevýhodu v obci 57 % opýtaných.

Väčší záujem ľudí o seba oproti životu v meste vníma ako nevýhodu viac ako polovica (52 %) opýtaných. S množstvom kultúrnych príležitostí nie je spokojných 43 % respondentov a 35 % opýtaných pociťuje nedostatok možností pre sebarealizáciu. Napriek určitým výhradám o zmene bývania do budúcnosti uvažuje iba 23 % opýtaných.

V celkovom hodnotení podmienok pre bývanie v obci (graf 21) uviedlo najviac respondentov známku 2 - veľmi dobre (32 %) a rovnako aj známku 3, teda dobre (32 %).

Graf 21 - Hodnotenie podmienok pre bývanie v obci Čechy podľa respondentov

Zdroj: Dotazníkový prieskum v obci Čechy 2020, spracované autorkami

Po nich nasledovalo hodnotenie „výborne“, ktoré uviedlo 23 % opýtaných. Hodnotenie dostatočne sa objavilo iba 1-krát a hodnotenie nedostatočne sa objavilo 2 razy.

Kvalitu životných podmienok obyvateľstva ovplyvňuje najmä sociálna vybavenosť obce. Z tohto pohľadu sa názory obyvateľstva rôznia v závislosti od príslušnej životnej podmienky, celkovo však možno konštatovať vzhľadom na zastúpenú sociálnu infraštruktúru prevládajúcu ani spokojnosť ani nespokojnosť s vybranými životnými podmienkami v obci (graf 22).

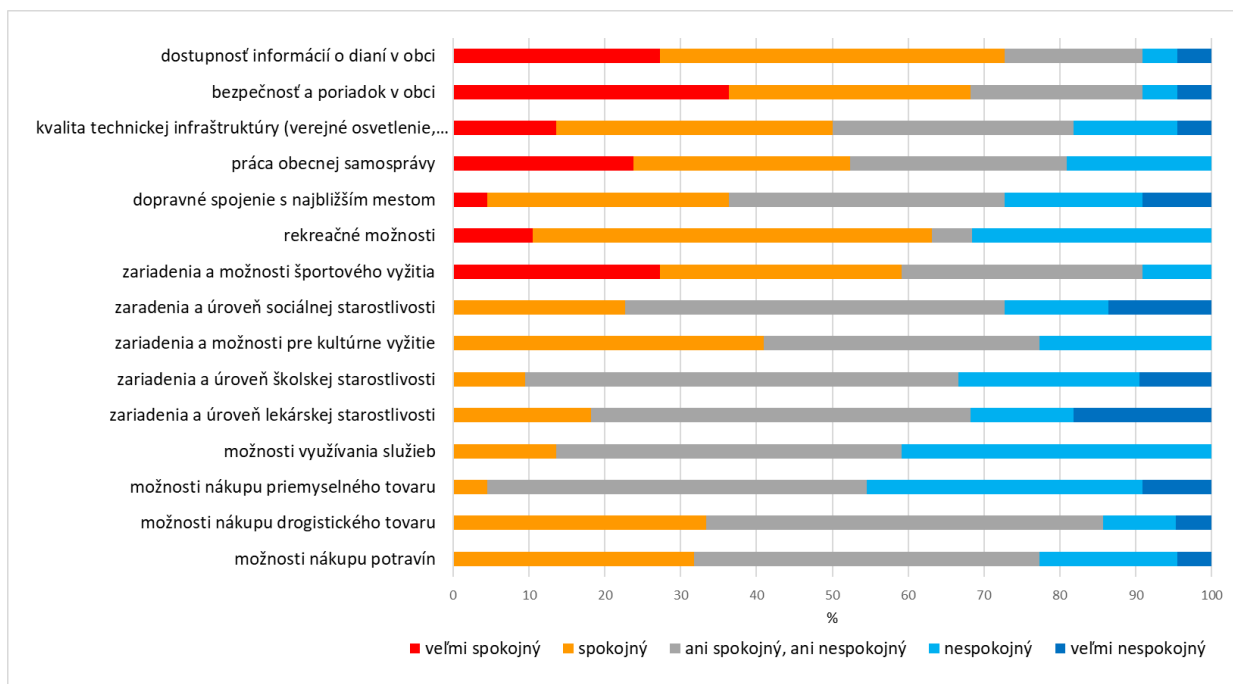
Veľmi veľkú spokojnosť uvádzali respondenti veľmi zriedkavo. Výraznejšie sa objavila iba v hodnotení bezpečnosti a poriadku v obci, s ktorou je veľmi spokojných 36 % respondentov a spokojných 32 % opýtaných.

Spokojnosť prejavovalo obyvateľstvo v súvislosti s rekreačnými možnosťami, kde bolo 53 % spokojných ale zároveň aj 32 % nespokojných respondentov. Z ďalších oblastí bola spokojnosť obyvateľstva zaznamenaná pri hodnotení dostupnosti k informáciám o dianí v obci (45 % spokojných a 27 % veľmi spokojných) a s prácou obecnej samosprávy (29 % spokojných a 24 % veľmi spokojných).

Určitú spokojnosť ale s výhradami prejavilo obyvateľstvo so zariadeniami a úrovňou školskej starostlivosti (57 % opýtaných), s možnosťami nákupu drogistického tovaru (52 % opýtaných) ako aj s možnosťami nákupu priemyselného tovaru (50 % opýtaných).

Nespokojnosť respondentov sa prejavila hodnotením možností nákupu priemyselného tovaru (36 % nespokojných) ako aj v možnostiach využívania služieb, ktorú potvrdilo 41 % nespokojných. Ďalšiu nespokojnosť vyjadrili opýtaní k rekreačným možnostiam (32 % nespokojných) a v súvislosti so zariadeniami a možnosťami školskej starostlivosti (10 % veľmi nespokojných a 24 % nespokojných). Až 19 % opýtaných je nespokojných s prácou obecnej samosprávy a 18 % s dopravnou dostupnosťou do najbližšieho mesta. Za problematickú oblasť sú v obci považované zariadenia a úroveň zdravotníckej starostlivosti (18 % veľmi nespokojných a 14 % nespokojných respondentov) a zariadenia a úroveň sociálnej starostlivosti (14 % veľmi nespokojných a 14 % nespokojných).

Graf 22 - Spokojnosť s vybranými životnými podmienkami v obci Čechy podľa respondentov

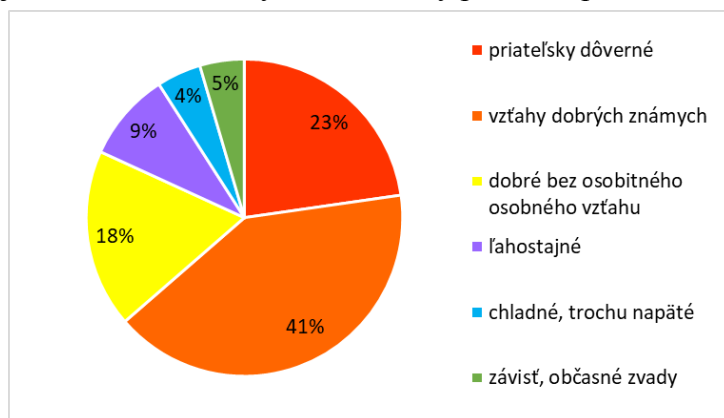

Zdroj: Dotazníkový prieskum v obci Čechy 2020, spracované autorkami

Obyvateľstvo vyjadrilo svoj záujem najmä o rozšírenie ponuky maloobchodnej siete, poskytovanie služieb pošty, zlepšenie starostlivosti o verejné priestory alebo navýšenie frekvencie dopravných spojov. Medzi návrhmi respondentov na zlepšenie kvality života v obci bolo zaznamenané aktivity ako napr. dobudovanie lyžiarskeho vleku, dobudovanie chodníkov a miestnych komunikácií, rekonštrukcia obecného rozhlasu, rekultivácia bývalého poľnohospodárskeho družstva, vybudovanie zberného dvora. Obyvateľstvu tiež chýbajú oddychové plochy pre rodiny s deťmi a taktiež by navrhli doplniť oddychové lavičky v prírode ako aj upraviť viaceré verejné priestory v obci.

V ďalšej časti bola prostredníctvom respondentov hodnotená **obec ako sociálny priestor**. Pri charakterizovaní úrovne susedských vzťahov (graf 23) prevládali v 41 % vzťahy dobrých známych. Nasledovali v 23 % priateľsky dôverné vzťahy a v 18 % dobré vzťahy bez osobitného osobného vzťahu. Ľahostajné vzťahy vníma v obci 9 % respondentov, občasné zvady či závisť 5 % respondentov a chladné, trochu napäté vzťahy 4 % opýtaných. Časté zvady nepotvrdil žiaden z respondentov.

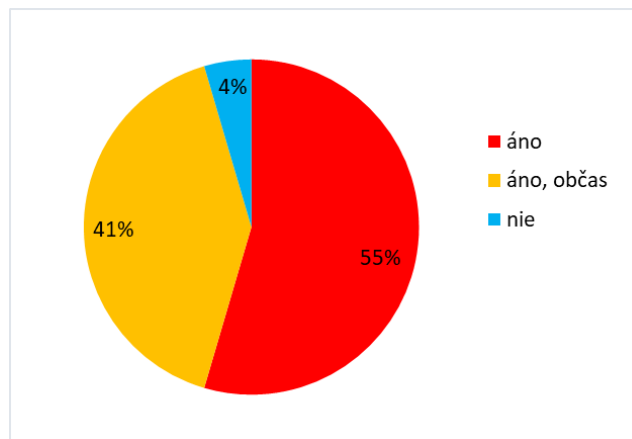
Graf 23 - Prevládajúce susedské vzťahy v obci Čechy podľa respondentov

Zdroj: Dotazníkový prieskum v obci Čechy 2020, spracované autorkami

Vo vzťahu k obecnému zastupiteľstvu uviedlo 38 % respondentov vzťahy ako s dobrými známymi a 29 % priateľsky dôverné vzťahy. Dobrú spoluprácu bez osobitného osobného vzťahu prezentovalo 19 % respondentov. Častý záujem o dianie v obci má 55 % respondentov a občasný záujem má 41 % opýtaných (graf 24).

Graf 24 - Záujem o dianie a život v obci Čechy podľa respondentov

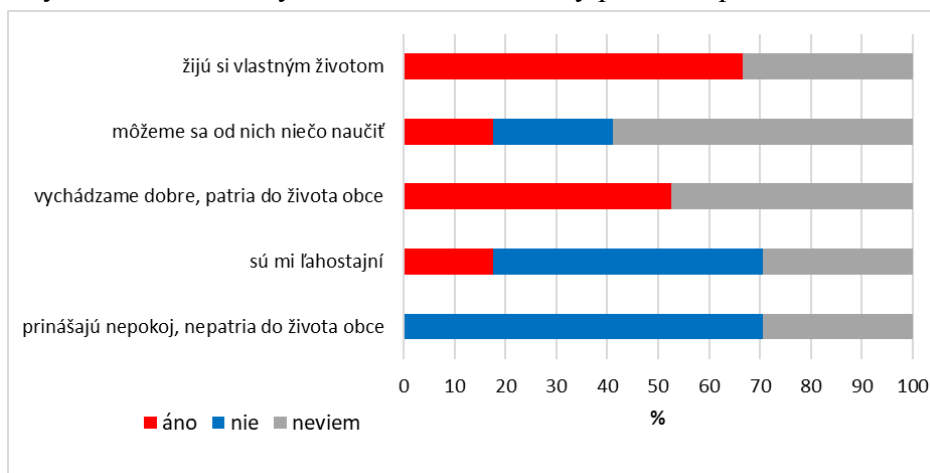

Zdroj: Dotazníkový prieskum v obci Čechy 2020, *spracované autorkami*

Väčšinou snahu o zatraktívnenie života v obci a jeho skrášlenie vníma 55 % opýtaných ale až 32 % respondentov si tiež myslí, že niektorí obyvatelia sa snažia o pozitívne zmeny v obci ale väčšine je táto snaha ľahostajná.

Postoj obyvateľov k **cestovnému ruchu v obci** prezentuje aj pozitívne vnímanie víkendového obyvateľstva a turistov (graf 25). Z celkového počtu respondentov považuje väčšina (86 %) víkendové obyvateľstvo a turistov za súčasť obce a vychádza s nimi dobre. Taktiež 49 % opýtaných má pocit, že si víkendové obyvateľstvo a turisti žijú vlastným životom. Svoju ľahostajnosť vyjadrilo k víkendovému obyvateľstvu a turistom len 27 % opýtaných a naopak až 68 % obyvateľom nie sú víkendoví obyvatelia a turisti ľahostajní. Zo všetkých opýtaných má 59 % názor, že sa má, čo od víkendového obyvateľstva naučiť. S vyjadrením, že víkendové obyvateľstvo prináša do obce nepokoj a nepatrí tak do života obce sa stotožňuje iba 5 % respondentov. Opýtaní tiež vyjadrovali svoju ústretovosť voči turistom, kedy 41 % respondentov by ubytovalo turistov na súkromí a vo svojej záhrade by im dovolilo stanovať 55 % opýtaných.

Graf 25 - Názory na víkendové obyvateľstvo v obci Čechy podľa respondentov

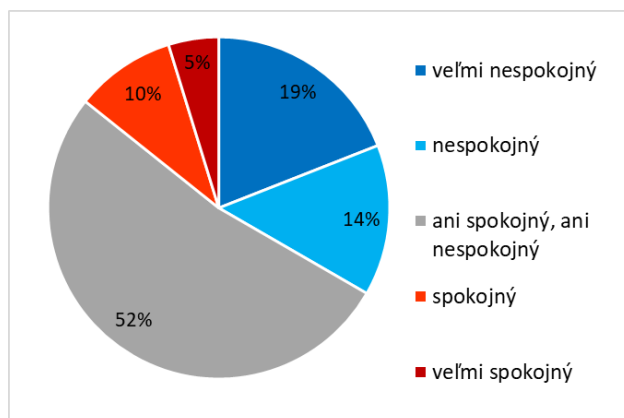

Zdroj: Dotazníkový prieskum v obci Čechy 2020, *spracované autorkami*

Za najzaujímavejšie, resp. najatraktívnejšie miesto z hľadiska turizmu ako aj oddychu považujú obyvatelia vo vlastnej obci predovšetkým lyžiarsky vlek, športoviská a rybník.

V hodnotenej oblasti **obec a práca** bolo prostredníctvom prieskumu zistené, že zo všetkých opýtaných 23 % je zamestnaných v obci. Ako dôvod zamestnania sa v danom mieste uviedlo 38 % zamestnaných respondentov zaujímavú prácu a 25 % pracovný kolektív ako aj súkromné podnikanie. O zmene práce uvažuje do budúcnosti 19 % respondentov, pričom ako dôvod uvádzali respondenti najmä finančné dôvody (67 %), rodinné dôvody (17 %) a súkromné podnikanie (16 %). V ďalšej časti bola sledovaná spokojnosť s pracovnými možnosťami v obci (graf 26).

Graf 26 - Spokojnosť s pracovnými možnosťami v obci Čechy podľa respondentov

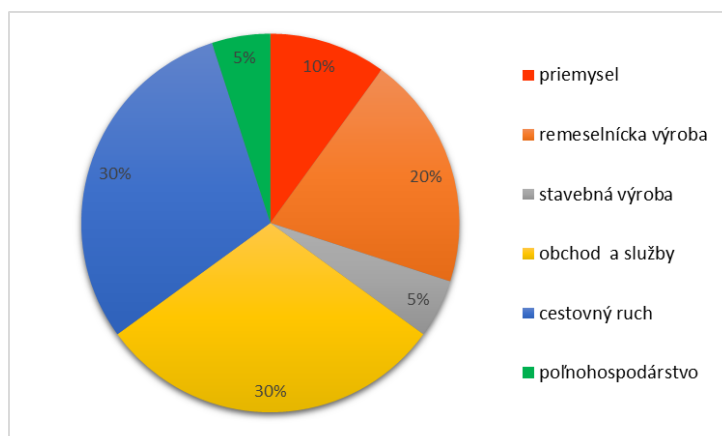
Zdroj: Dotazníkový prieskum v obci Čechy 2020, *spracované autorkami*

Respondenti vyjadrovali ani spokojnosť, ani nespokojnosť (52 % opýtaných) a nespokojnosť (14 % nespokojných) až veľkú nespokojnosť (19 % respondentov).

Obyvatelia obce majú záujem aj o vznik nových pracovných miest v obci (graf 27). Medzi odvetvia s najpotrebnejším vznikom nových pracovných miest zaradili respondenti obchod a služby (30 %) a cestovný ruch (30 %). Medzi žiadané odvetvia ale zaradili aj napr. poľnohospodárstvo či stavebnú výrobu.

Pre lepšiu orientáciu bolo podľa respondentov vybraných 5 dôvodov absencie pracovných miest v obci. Za hlavný dôvod nevzniknutia pracovných príležitostí považuje väčšina opýtaných (33 %) nedostatok finančných prostriedkov a nezáujem zo strany podnikateľov (19 %) ako aj nezáujem zo strany občanov (19 % opýtaných).

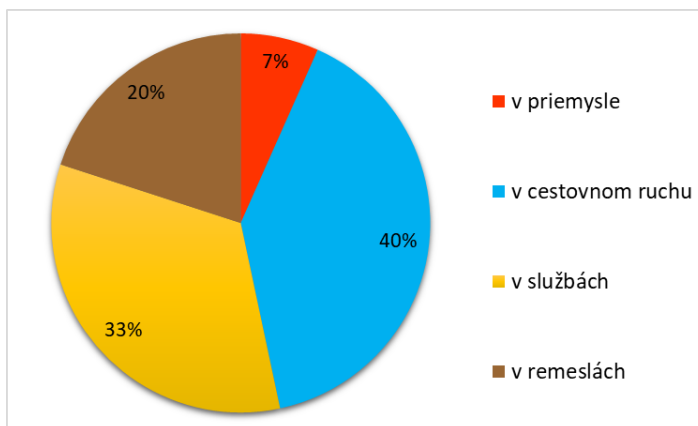
Graf 27 - Odvetvia s najžiadanejšími novými pracovnými miestami v obci Čechy podľa respondentov

Zdroj: Dotazníkový prieskum v obci Čechy 2020, *spracované autorkami*

Záujem o podnikanie prejavilo v obci 33 % respondentov a naopak až 38 % opýtaných nemá záujem o podnikanie. Za najlepšiu oblasť pre podnikanie (graf 28) považujú záujemcovia o podnikanie oblasť cestovného ruchu (40 % opýtaných). Po nich nasledujú služby (33 %) a remeselná výroba (20 %).

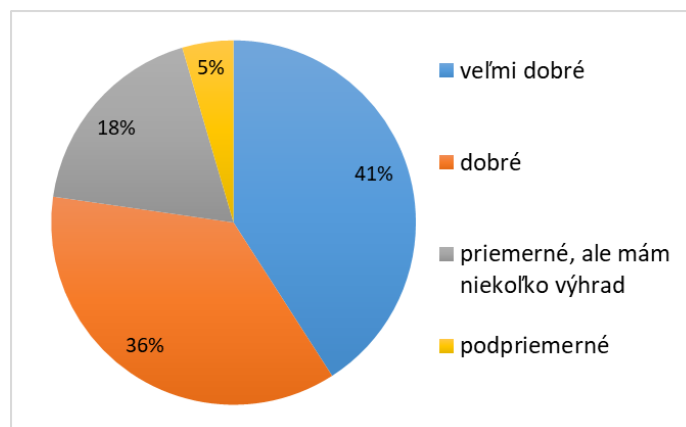
Graf 28 - Záujem o oblasti podnikania v obci Čechy podľa respondentov

Zdroj: Dotazníkový prieskum v obci Čechy 2020, spracované autorkami

Hodnotenie oblasti **obec a životné prostredie** poukazuje na vnímanie životného prostredia obyvateľmi obce. V hodnotení životného prostredia (graf 29) prevládalo veľmi dobré vnímanie (41 % respondentov) prípadne dobré vnímanie (36 % opýtaných).

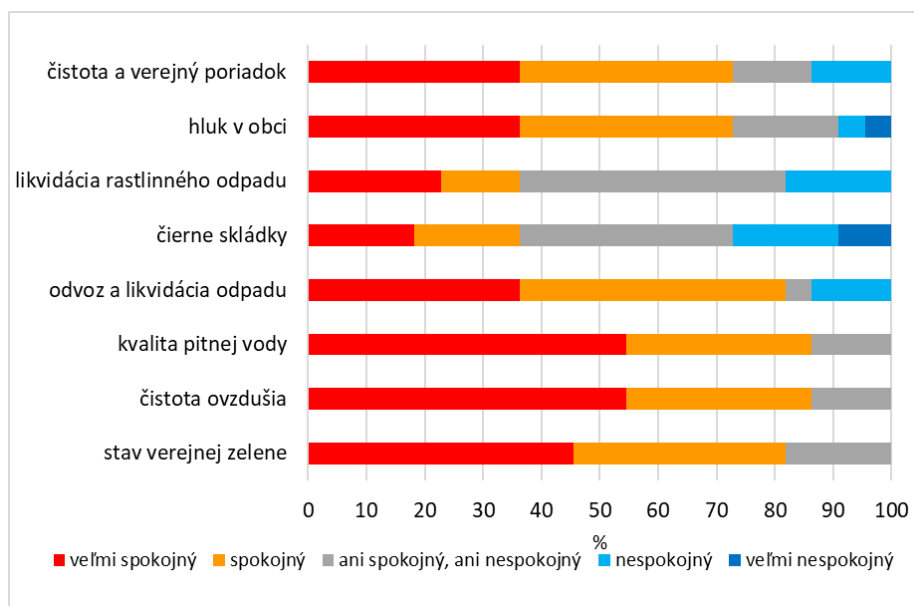
Graf 29 - Hodnotenie životného prostredia v obci Čechy podľa respondentov

Zdroj: Dotazníkový prieskum v obci Čechy 2020, spracované autorkami

Obyvatelia tiež vyjadrovali spoju spokojnosť, resp. nespokojnosť s jednotlivými oblasťami v rámci životného prostredia (graf 30). Veľmi spokojní sú obyvatelia najmä s kvalitou pitnej vody v obci (55 % opýtaných) a s čistotou ovzdušia (55 % opýtaných). Spokojnosť prezentovali respondenti aj odvozom a likvidáciou odpadu (45 % spokojných a 36 % veľmi spokojných) a so stavom verejnej zelene (36 % spokojných a 45 % veľmi spokojných). Ani spokojní, ani nespokojní sú obyvatelia obce (45 %) predovšetkým s likvidáciou rastlinného odpadu, ku ktorým sa pridáva 18 % nespokojných respondentov. Medzi oblasti s najväčšou mierou nespokojnosti možno podľa respondentov zaradiť čierne skládky, s ktorými je až 18 % opýtaných nespokojných a 9 % veľmi nespokojných. Prejavy veľmi veľkej nespokojnosti boli zaznamenané iba v 2 oblastiach z 8, pričom ide najmä o hluk v obci (5 % veľmi nespokojných) a čierne skládky (9 % veľmi nespokojných).

Graf 30 - Spokojnosť s jednotlivými oblasťami životného prostredia v obci Čechy podľa respondentov

Zdroj: Dotazníkový prieskum v obci Čechy 2020, spracované autorkami

V rámci perspektív rozvoja mikroregiónu sa stotožňuje obyvateľstvo najmä s podporou a rozvojom turizmu a budovaním cyklotrás. Pozitíva členstva obce v Združení obcí Termál pritom vidia respondenti predovšetkým v koordinácii spoločenských aktivít, v možnostiach získania finančných prostriedkov na rozvoj obce, v propagácii obce a prilákaní turistov ako aj v spoločných postupoch pri riešení problémov regionálneho rozvoja. Za najdôležitejšie aktivity v Združení obcí Termál považujú respondenti obce Čechy rozvoj turizmu, budovanie cyklotrás a osadenie infotabúl v území. Medzi návrhmi na spoluprácu obcí Mikroregiónu Termál uvádzali respondenti napr. zlepšenie prístupu do Podhájskej, zabezpečenie sezónnej dopravy pre turistov, spoločné riešenia v oblasti ochrany a zlepšovania kvality životného prostredia alebo organizovanie spoločenských aktivít.

V hodnotení najatraktívnejších miest v mikroregióne dominuje z pohľadu respondentov Podhájska a samotné termálne kúpalisko. Nasleduje Mariánska čelad' a lyžiarske stredisko v obci Čechy. Za najdôležitejšie spoločné rozvojové aktivity Mikroregiónu Termál a teda aj perspektívy rozvoja považujú respondenti podporu turizmu, dobudovanie cyklotrás, zlepšenie participácie satelitných obcí v okolí Podhájskej, vybudovanie rekreačných zariadení. Odraz spolupráce obcí v Mikroregióne Termál v živote obyvateľov vidia respondenti najmä v realizácii spoločných projektov, organizovaní spoločných športových a kultúrnych podujatí, v rozvoji cykloturistiky, v zlepšení informovanosti o aktivitách obcí.

1.3 SWOT ANALÝZA

Na základe získaných informácií o území bola následne vytvorená SWOT analýza, ktorá je považovaná na danej úrovni za jeden z najefektívnejších nástrojov plánovania, pomáhajúca ujasniť situáciu a zhodnotiť potenciál územia. SWOT analýza (S - Strong points, W - Weak points, O - Opportunities, T - Threats) predstavuje jednoduchú, ale pritom výstižnú, vyčerpávajúcu a objektívnu charakteristiku silných a slabých stránok (vnútorná analýza) skúmanej oblasti a jej možných príležitostí a ohrození (vonkajšia analýza).

Silné stránky zahŕňajú komparatívne a konkurenčné výhody územia pre rôzne typy rozvojových aktivít, slabé stránky sú ohrozujúce, limitujúce a majú negatívny vplyv na rozvoj územia. Príležitosti tvoria možnosti a šance pre rozvoj územia a plynú prevažne z vonkajšieho prostredia. Ohrozenia predstavujú riziká vonkajšieho prostredia a môžu negatívnym spôsobom ovplyvniť rozvoj územia.

Silné stránky	Slabé stránky
• atraktívne prírodné prostredie,	• nedostatok kultúrno-spoločenských aktivít,
• rozvinuté poľnohospodárstvo,	• regresívny typ populácie (vysoký podiel obyvateľstva poreprodukčného veku a nízky podiel mladého obyvateľstva),
• vhodné klimatické a pôdne podmienky pre tradičnú poľnohospodársku výrobu,	• vysoký index ekonomického zaťaženia (vysoký počet závislých osôb na práceschopnom obyvateľstve),
• zlepšujúca sa vzdelanostná úroveň obyvateľstva,	• starnutie populácie,
• narastajúci podiel EAO zamestnaného v terciárnom sektore,	• nízka atraktívnosť obce pre mladé obyvateľstvo,
• dostatok možností pre športové vyžitie,	• nulový migračný pohyb obyvateľstva,
• prevaha podnikateľskej činnosti v oblasti služieb,	• nedostatok pracovných príležitostí,
• ústretovosť a pohostinnosť obyvateľstva,	• nevyhovujúca dopravná infraštruktúra,
• pretrvávajúci lokálpatriotizmus,	• nedostatočná dopravná dostupnosť,
• tradičné poľovníctvo a rybárstvo,	• chýbajúca pošta,
• záujem obyvateľstva o podnikanie najmä v oblasti služieb a cestovného ruchu,	• nedostatočná infraštruktúra,
• záujem obyvateľstva o pracovné príležitosti prioritne v štátnom a verejnom sektore a v cestovnom ruchu,	• slabá ponuka služieb (lekárska starostlivosť, maloobchodné predajne, školské zariadenia, sociálne zariadenia),
• aktívne spoločenské organizácie, spolky a združenia,	• náchylnosť územia na vodnú eróziu,
• vhodné lokalizačné predpoklady pre zimnú rekreáciu (jediný lyžiarsky vleč v okrese Nové Zámky),	• poloha obce mimo gravitačných bodov urbanizácie Nitrianskeho kraja,
• kvalitné životné prostredie,	• chýbajúce služby,
• územie európskeho významu Krivé hrabiny (územie NATURA 2000),	• absentujúca environmentálna infraštruktúra,
• prirodzený a celkový prírastok obyvateľstva,	

Príležitosti	Ohrozenia
• podpora podnikania,	• zvyšovanie poproduktívnej vekovej skupiny obyvateľstva,
• vytváranie nových pracovných príležitostí,	• odchod mladého obyvateľstva z obce,
• vytvorenie podmienok pre imigráciu obyvateľstva,	• spomalenie reprodukcie pracovnej sily,

Príležitosti	Ohrozenia
• rekonštrukcia sociálnej infraštruktúry,	• legislatívne obmedzenia,
• vybudovanie kanalizácie a čističky odpadových vôd,	• znižovanie počtu obyvateľov,
• dobudovanie sociálnych zariadení,	• stagnácia rozvoja obce,
• dobudovanie cykloturistických trás,	• nedostatok finančných prostriedkov pre rozvoj,
• zvýšenie atraktivity lyžiarskeho strediska,	• pokles kúpyschopnosti obyvateľstva,
• zvýšenie ponuky služieb (pošta, kaderníctvo),	• znižovanie poľnohospodárskej produkcie,
• zlepšenie zásobovania maloobchodných predajní,	• stagnácia rozvoja infraštruktúry,
• revitalizácia rybníka,	• nevysporiadané pozemky,
• rekonštrukcia miestnych komunikácií a dobudovanie chodníkov,	• opakované povodne,
• podpora spoločenských organizácií,	• klimatické zmeny.
• dobudovanie oddychových zón pre rodiny s deťmi,	
• organizácia spoločenských akcií,	
• rozvoj vidieckeho cestovného ruchu,	
• rekonštrukcia hasičskej zbrojnice,	
• rekultivácia čiernych skládok,	
• zlepšenie stavu životného prostredia (úprava parkových priestorov a verejnej zelene).	

1.4 PROBLÉMOVÁ ANALÝZA

Na základe predchádzajúcej SWOT analýzy je možné poukázať na to, že v rámci obce sa vyskytujú viaceré problémy, ktoré je potrebné v budúcnosti riešiť. Jednotlivé problémy však vykazujú rozličnú mieru vážnosti a priority v riešení. Na stanovenie kľúčových problémov, ktoré existujú v obci, je použitá metóda „stromu problémov“. Pri použití tejto metódy sa vytvorí schéma pripomínajúca zloženie stromu, ktorý sa skladá z príčin (korene stromu), problémov (kmeň stromu) a následkov (koruna stromu). Strom problémov sa následne použije v strategickej časti, pri formulovaní strategického plánu so zámerom efektívneho riešenia príčin problémov, aby sa v budúcnosti nemuseli riešiť následky problémov.

Za prioritné boli v obci stanovené tri problémy – slabý ekonomický rozvoj obce, nedostatočne rozvinutá sociálna infraštruktúra a nedostatočne vybudovaná technická infraštruktúra.

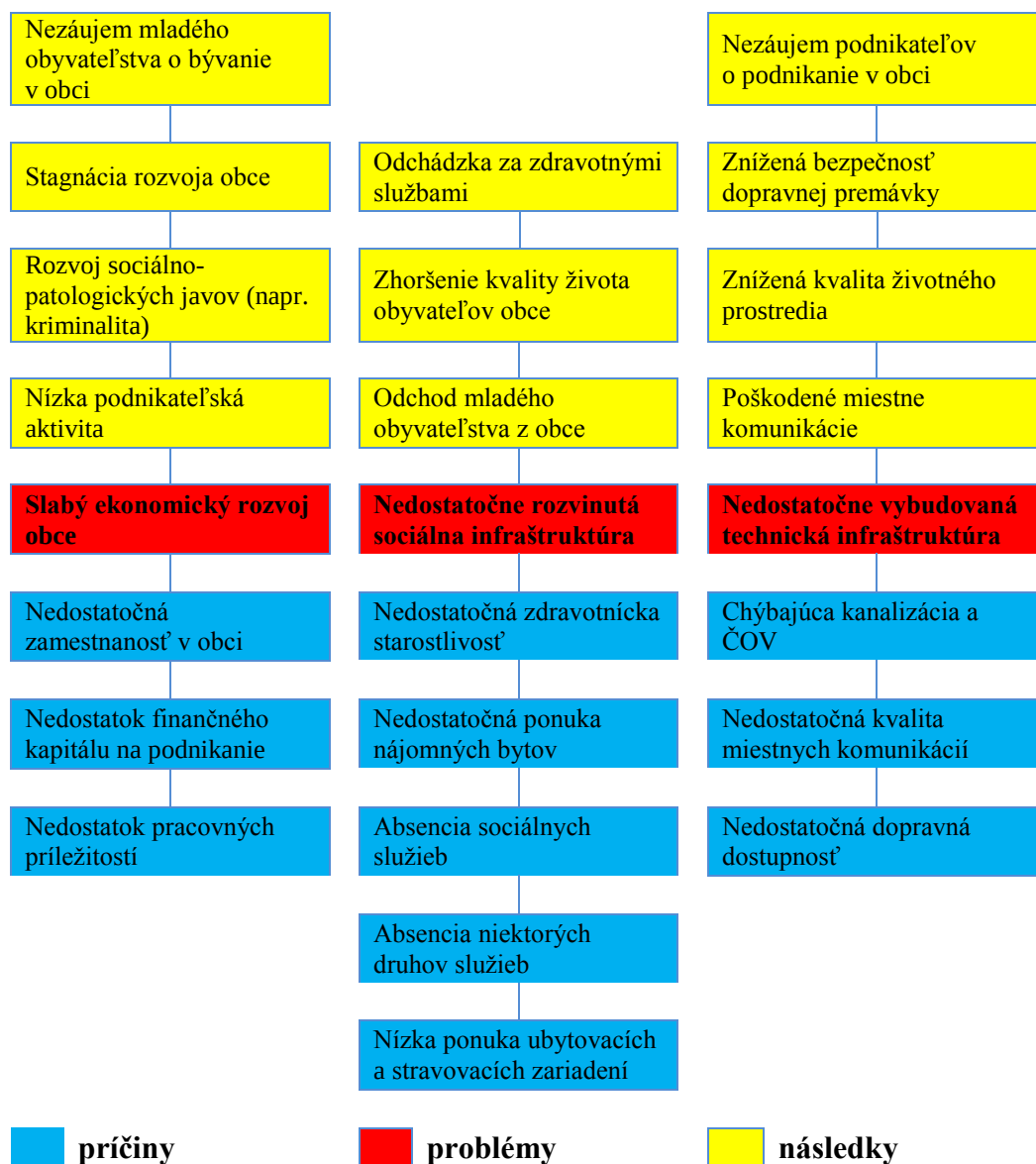
Slabý ekonomický rozvoj je podmienený predovšetkým nízkou zamestnanosťou v sekundárnom a terciárnom sektore hospodárstva, nedostatkom finančného kapitálu ako aj nedostatočnou ponukou pracovných miest. V prípade pokračujúceho stavu hrozí stagnácia rozvoja obce, pokles podnikateľských aktivít či rozvoj sociálno-patologických javov v podobe napr. kriminality.

Nedostatočne rozvinutá sociálna infraštruktúra súvisí najmä s nedostatočnou lekárskou starostlivosťou, absenciou sociálnych služieb, absenciou viacerých druhov služieb ako aj

chýbajúcou ponukou nájomných bytov. Neriešenie súčasnej situácie sa môže v budúcnosti negatívne odraziť na kvalite života obyvateľstva a celkovom záujme o bývanie v obci.

Nedostatočne vybudovaná technická infraštruktúra sa týka predovšetkým absentujúcej kanalizácie a ČOV, nedostatočnej dopravnej dostupnosti a nízkej kvality miestnych komunikácií a chodníkov. Následkom neriešenia tohto problému hrozí v obci zníženie bezpečnosti cestnej premávky, zhoršenie kvality životného prostredia a poškodenie miestnych komunikácií.

Strom problémov obce Čechy

2 STRATEGICKÁ ČASŤ

Strategická časť dokumentu obsahuje víziu strategického rozvoja obce pri zohľadnení jej vnútorných špecifik, určuje globálne a špecifické ciele rozvoja obce prostredníctvom jednotlivých opatrení a príslušných projektov a aktivít s rešpektovaním princípov regionálnej politiky a s cieľom dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja územia.

2.1 VÍZIA OBCE

Obec Čechy je príťažlivá nielen pre svojich obyvateľov ale aj pre návštevníkov v podobe upravenej, čistej a zaujímavej lokality pre bývanie a trávenie voľného času. Je to obec s komplexne vybudovanou infraštruktúrou a kvalitným životným prostredím umožňujúcim rozvoj cestovného ruchu v zmysle zásad udržateľného rozvoja, obec s profesionálnou správou.

Na dosiahnutie vízie bude obec Čechy podporovať:

- rozvoj a skvalitnenie potrebnej infraštruktúry,
- rozvoj cestovného ruchu,
- zvyšovanie kvality života obyvateľov,
- zachovanie zdravého životného prostredia v zmysle zásad udržateľného rozvoja,
- profesionalizáciu svojej správy.

2.2 INTEGROVANÉ ÚZEMNÉ INVESTÍCIE AKO NÁSTROJ SYNERGIE OPATRENÍ A AKTIVÍT IMPLEMENTÁCIE ROZVOJOVEJ STRATÉGIE OBCE

Uskutočniteľnosť strategických cieľov obce, ktoré boli v minulom programovom období bližšie špecifikované prostredníctvom prioritných oblastí, globálnych a špecifických cieľov ako aj príslušných opatrení, vychádzajúcich z miestnych podmienok, závisí od viacerých faktorov:

- identifikácie problémov obce – stromu problémov rozvoja obce,
- identifikácie cieľov rozvoja obce,
- do akej miery bude obec schopná využívať vlastné zdroje ako aj možnosti vonkajších zdrojov,
- od udržateľnosti navrhovaných a uskutočnených opatrení,
- od stupňa ich podpory získaných od všetkých záujmových skupín v obci.

Na základe analýzy problémov a potrieb obce bolo pre programové obdobie 2014 – 2020 formulovaných päť dlhodobých globálnych cieľov rozvoja obce, ktoré detailnejšie charakterizovali špecifické ciele a jednotlivé opatrenia (tab. 37).

Ich naplnenie prostredníctvom vyhodnotenia projektov obce v uplynulom programovom je náplňou podkapitoly 3.1.

V súčasnom programovom období 2021 – 2027 nástrojom synergie opatrení a aktivít implementácie PHSR obce sú integrované územné investície. Tieto sú v Integrovannej územnej stratégii (PHSR) Nitrianskeho samosprávneho kraja do roku 2030 definované nasledovne (stav k 15. 5. 2021):

1. Podpora budovania znalostnej ekonomiky a zvyšovanie inovačných kapacít v súkromnom sektore
 - Kľúčové výkonnostné ukazovatele:
 - Rozvoj inovačnej infraštruktúry
 - Rast dynamiky produkcie inovácií a právne chránených inovácií v regionálnej ekonomike
 - Rozvoj výskumných a vývojových kapacít v regióne
 - Zvýšenie tvorby pridanej hodnoty v súkromnom sektore
 - Zvýšenie exportného potenciálu inovovaných výrobkov
2. Atraktívna komplexná ponuka cestovného ruchu založená na lokálnych špecifikách
 - Kľúčové výkonnostné ukazovatele:
 - rast počtu návštevníkov v regióne,
 - predĺženie priemernej dĺžky pobytu návštevníka v regióne,
 - zvýšenie tržieb podnikov cestovného ruchu
3. Zvyšovanie udržateľnej konkurencieschopnosti územia podporou odvetví využívajúcich lokálne zdroje
 - Kľúčové výkonnostné ukazovatele:
 - zvýšenie ekonomicky a environmentálne udržateľnej produkcie živočíšnej výroby a rastlinnej výroby v NSK,
 - zvýšenie produkcie biologicky hodnotných potravín v NSK
 - zvýšenie spotreby regionálne produkovaných potravín
4. Integrovaná infraštruktúra vodného a odpadového hospodárstva, sanácia environmentálnych záťaží
 - Kľúčové výkonnostné ukazovatele:
 - Nárast objemu materiálne zhodnotených odpadov v t, kg/obyv.
 - Pokles objemu odpadov zlikvidovaného spaľovaním alebo skládkovaním v t, kg/obyv.
 - podiel pripojených EO/domácnosti na stokové kanalizačné siete
 - podiel pripojených EO/domácnosti na verejné vodovodné siete
 - počet sanovaných environmentálnych záťaží
 - počet zrekultivovaných environmentálnych záťaží a brownfieldov
 - počet brownfieldov pripravených na opätovné využitie
 - počet hospodársky využívaných bývalých brownfieldov
5. Prevencia živelných pohrôm a zmierňovanie následkov klimatických zmien
 - Kľúčové výkonnostné ukazovatele:
 - počet realizovaných protipovodňových stavieb,
 - škody na verejnom a súkromnom majetku v dôsledku výskytu povodne
 - počet vybudovaných biokoridorov,
 - dĺžka opevnených brehov,
 - plocha zalesneného povodia,
 - objem vyzbieraného odpadu a dreva z korýt vodných tokov
 - hodnota normatívov zelene,
 - indikátory vodnej kapacity územia
 - zvýšenie biodiverzity chránených území a zlepšenie odolnosti jednotlivých prvkov ÚSES
6. Integrovaná, ekologická a dostupná doprava
 - Kľúčové výkonnostné ukazovatele:

- nárast počtu prepravovaných osôb verejnou hromadnou dopravou
 - znižovanie produkcie emisií CO₂
 - znižovanie dopravnej nehodovosti resp. zvýšenie bezpečnosti dopravy
7. Udržateľné smart energetické komunity
- Kľúčové výkonnostné ukazovatele:
 - nárast produkcie energií z obnoviteľných zdrojov energií (OZE)
 - znižovanie produkcie emisií CO₂
8. Rozvoj sociálnej ekonomiky
- Kľúčové výkonnostné ukazovatele:
 - zlepšenie začlenenia znevýhodnených a zraniteľných skupín obyvateľov do pracovného života a spoločnosti,
 - zníženie materiálnej a sociálnej deprivácie,
 - zvýšenie kvality života
 - zvýšenie ponuky tovarov a služieb
9. Rozvoj smart sociálnych a zdravotných služieb s dôrazom na komplexnosť riešení a výsledok
- Kľúčové výkonnostné ukazovatele:
 - zlepšenie ponuky sociálnych a zdravotných služieb
 - zvýšenie kvality sociálnych a zdravotných služieb
 - integrácia sociálnych a zdravotných služieb
10. Inovatívne vzdelávanie
- Kľúčový výkonnostný ukazovateľ:
 - zvýšenie kvality vzdelávania
11. Rozvoj infraštruktúry a kapacít na prevenciu negatívnych spoločenských javov a zvýšenie bezpečnosti
- Kľúčový výkonnostný ukazovateľ:
 - zvýšenie bezpečnosti, zníženie výskytu negatívnych spoločenských javov
12. Rozvoj kultúry, športu a komunitného života
- Kľúčový výkonnostný ukazovateľ:
 - zlepšenie ponuky a kvality služieb
13. Ekonomická zóna Komárno
- Kľúčové výkonnostné ukazovatele:
 - rast objemu ekologicky prepravovaných a prekladaných komodít, rast počtu firiem lokalizovaných v priemyselnej zóne prístavu, rast počtu návštevníkov regiónu Komárno (okres),
14. Podpora komunitných prístupov pre dosahovanie priorít a cieľov IÚS NSK
- Kľúčové výkonnostné ukazovatele:
 - rast počtu aktívnych MVO a občianskych iniciatív pôsobiacich v prioritných oblastiach PHRSR NSK,
 - rast počtu projektov a aktivít realizovaných a služieb poskytovaných komunitným spôsobom v prioritných oblastiach PHRSR NSK
 - rast počtu užívateľov projektov a aktivít realizovaných a služieb poskytovaných komunitným spôsobom.

Detailnejšie rozpracovanie týchto integrovaných územných investícií je v procese vývoja, ukončenie strategickej a implementačnej časti Integrovanej územnej stratégie/PHSR Nitrianskeho samosprávneho kraja do roku 2030 sa očakáva v októbri 2021.

3 PROGRAMOVÁ ČASŤ

Programová (plánovacia) časť dokumentu by mala poskytnúť odpoveď otázku, ako obec zabezpečí realizáciu svojej vízie a strategických cieľov rozvoja prostredníctvom konkrétnych projektov.

3.1 EX-POST HODNOTENIE PROJEKTOV OBCE ZA ROKY 2014 – 2020

Predchádzajúci Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Čechy na roky 2014 – 2020 sa sústreďoval na päť špecifických cieľov (tab. 36):

1. konkurencieschopné hospodárstvo a atraktívna obec pre podnikanie,
2. kvalitná technická infraštruktúra,
3. podpora rozvoja ľudských zdrojov,
4. kvalitná sociálna infraštruktúra,
5. kvalitné životné prostredie.

Tab. 36 - Hierarchia strategických cieľov obce Čechy

Vízia	„Obec Čechy je príťažlivá nielen pre svojich obyvateľov ale aj pre návštevníkov v podobe upravenej, čistej a zaujímavej lokality pre bývanie a trávenie voľného času. Je to obec s komplexne vybudovanou infraštruktúrou a kvalitným životným prostredím umožňujúcim rozvoj cestovného ruchu v zmysle zásad udržateľného rozvoja, obec s profesionálnou správou.“																	
Globálne ciele	1. Prioritná oblasť - Hospodárska		2. Prioritná oblasť - Sociálna		3. Prioritná oblasť - Environmentálna													
	1. Konkurencieschopné hospodárstvo a atraktívna obec pre podnikanie		2. Kvalitná technická infraštruktúra	3. Podpora rozvoja ľudských zdrojov	4. Kvalitná sociálna infraštruktúra	5. Kvalitné životné prostredie												
Špecifické ciele	1.1 Podpora miestnych podnikateľských aktivít		1.2 Posilnenie tradičného podnikania na vidieku s podporou miestnych tradícií a remesiel		2. 1 Bezpečná doprava v obci		2.2 Budovanie cyklistickej infraštruktúry		3.1 Podpora tvorby pracovných miest		4.1 Rekonštrukcia a dobudovanie sociálnej infraštruktúry		5.1 Rozvoj environmentálnej infraštruktúry		5.2 Budovanie prvkov zelenej infraštruktúry		5.3 Revitalizácia verejných plôch	

Zdroj: PHSR obce Čechy 2014 – 2020, 2015, spracované autorkami

V oblasti podpory konkurencieschopného hospodárstva a zvýšenia atraktivity obce bola plánovaná predovšetkým podpora miestnych podnikateľských aktivít a posilnenie tradičného podnikania na vidieku s podporou miestnych tradícií a remesiel. Obecné aktivity zahrnuté v kalendáriu obce poukazujú na snahy o zachovanie tradícií a remesiel predovšetkým organizovaním viacerých podujatí počas roka, na ktorých sa aktívne podieľajú viaceré občianske združenia a organizácie obce.

Cieľom v oblasti technickej infraštruktúry bolo zlepšenie jej kvality a dobudovanie niektorých jej prvkov. Aktivity smerovali na vytvorenie bezpečnej dopravy v obci, dobudovanie cyklistickej infraštruktúry a zlepšenie stavu existujúcej technickej infraštruktúry.

V rámci tohto cieľa boli napr. opravené niektoré miestne komunikácie a dobudované chodníky v obci v r. 2015 - 2018 (50 500 EUR). S finančnou podporou LEADER Nitrianskeho samosprávneho kraja bola v r. 2018 postavená lávka cez potok pre chodcov (5 860 EUR) a v r. 2017 bola zrealizovaná rekonštrukcia oplotení a chodníka parku v centre obce Čechy (3 500 EUR).

Podpora rozvoja ľudských zdrojov bola zameraná predovšetkým na udržanie mladého obyvateľstva v obci.

Významnou oblasťou rozvoja obce je aj sociálna infraštruktúra a zvyšovanie jej kvality. Počas predchádzajúceho programového obdobia rokov 2015 - 2020 boli zrealizované viaceré projekty, ktoré výrazne zlepšili jej charakter. V obci bola zrealizovaná oprava budovy domu smútku (r. 2016 - 2020), dobudovaný bol areál futbalového ihriska (r. 2015 - 2020), zrekonštruovaná bola oddychová zóna pre lyžiarov v areáli lyžiarskeho vleku (r. 2015) a i.

Kvalita života je v obci spojená aj s kvalitným životným prostredím. Súčasťou tohto cieľa boli aktivity, ktoré by viedli k rozvoju environmentálnej infraštruktúry a k revitalizácii verejných priestranstiev. V období r. 2016 - 2017 prebehla oprava jarkov a rigolov (4 000 EUR). Zrealizovaná bola aj úprava parkových priestorov a verejnej zelene v r. 2015 - 2020 (2 500 EUR).

Aktivity, ktoré nebolo možné vzhľadom na nedostatok finančných zdrojov splniť, sa môžu premietnuť do ďalšieho programového obdobia, resp. do zásobníka projektov. Zrealizované projekty v obci Čechy za obdobie rokov 2014 – 2020 sú uvedené v tab. 37.

Tab. 37 - Zrealizované projekty v obci Čechy za obdobie rokov 2014 - 2020

P.č.	Názov investície - projektu	Obdobie realizácie	Objem finančných prostriedkov v EUR	Finančné prostriedky podľa zdrojov financovania (v EUR)				
				EÚ	ŠR	VÚC	obec	súkromné zdroje
1.	Oprava miestnych komunikácií a dobudovanie chodníkov	2015 - 2018	50 500		8 500	1600	39 900	500
2.	Oprava budovy požiarnej zbrojnice	2016 - 2020	32 500		30 000		2 500	
3.	Oprava budovy domu smútku	2016 - 2020	5 000				5 000	
4.	Dobudovanie areálu futbalového ihriska	2015 - 2020	10 000			3 400	5 000	1 600
5.	Zvýšenie kapacity lyžiarskeho strediska	2015 - 2020	15 000			3 500	11 500	
6.	Oprava jarkov a rigolov	2016 - 2017	4 000				4 000	
7.	Úprava parkových priestorov a verejnej zelene	2015 - 2020	2 500				2 500	
8.	Výstavba lávky cez potok pre chodcov	2018	5 860			5 567	293	
9.	Rekonštrukcia oplotení a chodníka parku v centre obce	2017	3500			3325	175	
10.	Rekonštrukcia oddychovej zóny pre lyžiarov v areáli lyžiarskeho vleku	2015	3400			3230	170	

Zdroj: Obecný úrad Čechy, 2020

3.2 AKČNÝ PLÁN PROJEKTOV OBCE NA ROKY 2021 – 2027

Zmyslom a aj výsledkom úspešného strategického plánovania regionálneho rozvoja obce je realizácia akčného plánu projektov (tab. 38). Ide o plán, ktorý definuje jednotlivé kroky pri plnení PHSR obce s ohľadom na jeho momentálne finančné, personálne a technické kapacity a naliehavosť navrhnutých aktivít. Je v ňom načrtnuté smerovanie rozvoja obce.

Tab. 38 - Súhrnný prehľad projektov obce Čechy na roky 2021 – 2027

Č.	Názov projektu	Predpokladaný rok realizácie	Predpokladané náklady (v EUR)	Štruktúra predpokladaných zdrojov financovania (v EUR)			Väzba na integrovanú územnú investíciu (IÚI)
				štátny rozpočet	súkromné	vlastné	
1.	*Zatraktívnenie areálu lyžiarskeho vleku	2023 -2025	100 000	95 000	-	5 000	2
2.	*Vybudovanie ČOV	2025-2026	350 000	335 000	-	15 000	4
3.	*Vybudovanie poldra	2021-2024	500 000	500 000	-	-	5
4.	*Vyčistenie rybníka	2021-2025	400 000	-	400 000	-	5
5.	*Úprava parkových priestorov a verejnej zelene	2027	15 000	10 000	-	5 000	5
6.	*Rekonštrukcia miestnych komunikácií	2022-2025	900 000	850 000	-	50 000	6
7.	*Zlepšenie energetickej bilancie budovy kultúrneho domu	2023	250 000	240 000	-	10 000	7
8.	*Rekonštrukcia športového a oddychového areálu	2022	200 000	185 000		15 000	12
9.	*Modernizácia interiéru domu smútku	2022	10 000	5 000	-	5 000	12
10.	*Oprava budovy hasičskej zbrojnice 2. etapa	2021	15 000	11 000	-	4 000	12
11.	*Oprava exteriéru budovy kultúrneho domu	2026	15 000	10 000	-	5 000	12

Poznámky: *zaradené v IÚS/PHSR NSK do roku 2030

Zdroj: Interné materiály OcÚ Čechy, 2020; databáza projektov IÚS/PHSR NSK do roku 2030; spracované autorkami

4 REALIZAČNÁ ČASŤ

Vypracovaním a schválením výsledného dokumentu proces strategického plánovania nekončí. PHSR je dokument živý, otvorený, reagujúci na zmeny. Proces plánovania však vyžaduje aj potrebu priebežného vyhodnocovania procesu realizácie aktivít, resp. jeho monitorovanie. Monitorovanie je nevyhnutné, pretože zaisťuje vykonanie akcií a udržanie úsilia na dosiahnutie cieľov tým, že uskutočňuje opatrenia na prispôsobenie sa prípadným zmenám v dostupných alebo požadovaných zdrojoch, prípadne zmenám prostredia ako takého. Akčný plán opatrení rozvoja obce je preto potrebné každoročne aktualizovať.

Definovanie konkrétnych projektov je len prvým krokom, prostredníctvom ktorého možno posunúť stratégiu bližšie k realizácii. V ďalšej fáze je potrebné vytvoriť organizačné štruktúry, ktoré budú zabezpečovať realizáciu cieľov. Preto treba zriadiť pracovnú skupinu pre implementáciu a delegovať na ňu túto úlohu. Pracovná skupina by mala vyvíjať činnosť v úzkej väzbe na obecné zastupiteľstvo a na jeho odborné komisie. Podstatou jej činnosti bude podnikáť kroky smerujúce k realizácii projektov, pripravovať projekty a koordinovať aktivity účastníkov rozvojového procesu. Vzhľadom k skutočnosti, že garantom väčšiny projektov je obec, možno predpokladať personálne prekrývanie činností administratívnych štruktúr miestnej samosprávy s poslancami a pracovnou skupinou.

Pracovná skupina pre implementáciu by okrem úlohy „transformovať strategickú víziu a ciele na skutočnosť“ mala plniť aj monitorovaciu úlohu. Jej náplňou bude sledovať zmeny v smerovaní vývoja obce, zmeny vonkajších podmienok rozvoja, ako aj nové požiadavky obyvateľov a ďalších cieľových skupín (návštevníkov, podnikateľov). Na základe zistených skutočností je potrebné uskutočniť revíziu aktuálnosti strategických cieľov, čo môže viesť k ich prípadnému prehodnoteniu. Obdobne by sa mal aktualizovať aj zásobník projektov - úspešne zavŕšené projekty by mali byť priebežne nahradzované novými projektmi, podporujúcimi kontinuitu v dosahovaní stanovených cieľov. Špeciálnym nástrojom pre uskutočňovanie monitoringu sú kvantitatívne indikátory úspešnosti projektu, ktoré pomôžu odpovedať na otázku „či sa darí dosahovať to, čo sme si stanovili, či postupujeme správnym smerom“.

Pracovná skupina pre implementáciu a monitoring by sa mala schádzať na spoločných stretnutiach aspoň raz za rok. Na stretnutí by sa zhodnotilo plnenie plánu, doterajší postup realizácie a prediskutovali a odsúhlasili zmeny v pláne.

Odporúčané zloženie pracovnej skupiny:

- starosta obce,
- odborné komisie obecného zastupiteľstva,
- podnikateľské subjekty,
- zainteresovaní obyvatelia (ktorí deklarovali záujem participovať v skupine),
- predstavitelia subjektov spolupracujúcich na realizácii aktivít/projektov.

Odporúča sa tiež pre každý kalendárny rok, vo väzbe na zasadnutie pracovnej skupiny, pripraviť na báze akčných plánov aj operatívne plány, ktoré by podrobne definovali úlohy a kroky pri realizácii jednotlivých projektov v danom roku. To je obzvlášť vhodné v prípade viacročných projektov.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce bude po schválení jeho znenia v obecnom zastupiteľstve zverejnený na internetovej stránke obce a v tlačenej forme verejne prístupný aj na obecnom úrade.

5 FINANČNÁ ČASŤ

Realizáciu opatrení a aktivít predstavujú finančne náročné projekty (tab. 38), preto je dôležité identifikovať finančné zdroje, ktoré umožnia ich realizáciu. Finančné prostriedky potrebné na realizáciu projektov, tak ako boli definované v PHSR obce, budú pochádzať z týchto zdrojov:

1. verejné zdroje (štátny rozpočet, rozpočet obce)
2. súkromné zdroje,
3. Európske štrukturálne a investičné fondy (EŠIF).

Verejné zdroje

Zo štátneho rozpočtu sa poskytujú do rozpočtov obcí a do rozpočtov vyšších územných celkov dotácie.

Mestá a obce majú obmedzené možnosti získavania grantov zo štátneho rozpočtu na rozvojové aktivity. Nenávratný finančný príspevok pre investičné projekty (napr. výstavba obecných nájomných bytov) je možné získať prostredníctvom Štátneho fondu rozvoja bývania. Dôležitú úlohu pri realizácii environmentálnej infraštruktúry plní Environmentálny fond.

Rozpočet obce je základným zdrojom financovania jej aktivít. Keďže výška voľných finančných prostriedkov obce je limitovaná, je preto vhodné prostriedky obecného rozpočtu použiť najmä na:

- zabezpečenie prípravy projektov – projektová dokumentácia a príprava žiadostí na čerpanie eurofondov,
- spolufinancovanie projektov,
- financovanie bežných aktivít – neinvestičné aktivity v oblasti služieb občanom a spoločenského života v nej.

Z analýzy rozpočtovej situácie obce vyplýva, že jej finančné zdroje neumožňujú uhrádzať plánované investície a preto bude dôležité získanie finančných prostriedkov z externých zdrojov. Je potrebné počítať aj s variantom zamietnutia žiadosti o finančný príspevok. V takom prípade bude potrebné určiť náhradné zdroje financovania. Niektoré projekty bude možné realizovať v redukovanom rozsahu alebo na etapy (rozložené na dlhšie časové úseky) z obecného rozpočtu. V prípade iných projektov, najmä takých, ktoré sú schopné generovať zisky, prichádza do úvahy spoluúčasť súkromného sektora alebo využitie bankových úverových produktov.

Súkromné zdroje

Súkromné prostriedky predstavujú najjednoduchšiu formu investovania, nakoľko ich použitie závisí výlučne od rozhodnutia ich vlastníka. Pri investovaní súkromných zdrojov investor primárne hľadá zisk. Ich význam pre regionálny rozvoj spočíva v tom, že obvykle prinášajú nové pracovné miesta, skvalitňujú služby pre návštevníkov obce i pre miestnych obyvateľov.

Investovanie súkromných prostriedkov do neziskových aktivít je zatiaľ zriedkavé. Rovnako ako v zahraničí, častejšie je realizované investovanie na báze Joint Ventures – t.j. vytvárajú sa podniky so spoločným kapitálovým vkladom verejného subjektu (miestnej samosprávy) a súkromnej spoločnosti.

Vzhľadom k obmedzenej investičnej sile ekonomických subjektov pôsobiacich v obci bude potrebné zamerať pozornosť najmä na externé subjekty a aktívne vyhľadávať potenciálnych investorov.

Európske štrukturálne a investičné fondy (EŠIF)

Európska regionálna politika si kladie za cieľ vyrovňovanie rozdielov medzi regiónmi v zmysle finančnej solidarity. Aby SR mohla v čerpať finančné prostriedky zo štrukturálnych fondov, bola vypracovaná Partnerská dohoda SR 2021 – 2027, ktorej schválenie Európskou komisiou sa očakáva v 2. polroku 2021.

Čerpanie finančných zdrojov sa v aktuálnom programovom období bude realizovať, na rozdiel od deviatich operačných programov v predchádzajúcom programovom období, prostredníctvom iba jedného Operačného programu Slovensko.

Informácia o príprave návrhu Partnerskej dohody Slovenskej republiky na roky 2021 – 2027 a návrh rozdelenia národnej alokácie (23.4.2021) je zverejnený na <https://www.partnerskadohoda.gov.sk/programove-obdobie-2021-2027/>.

Nové programové obdobie 2021 - 2027 prináša zmeny v celkovej alokácii finančných prostriedkov, ako aj zmeny prioritných smerov podpory. Preto bude potrebné overiť a následne aktualizovať možnosti financovania projektov obsiahnutých v tomto dokumente.

6 ZÁVER

Získanie finančnej podpory z verejných zdrojov (európskych, štátnych alebo regionálnych) si v súčasnosti vyžaduje existenciu spracovanej rozvojovej stratégie - republikovej, regionálnej, subregionálnej i lokálnej. Vyžaduje to aj Zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja, resp. jeho novela Zákon č. 309/2014 Z. z. Podľa tohto zákona majú mať obce schválený program hospodárskeho a sociálneho rozvoja (PHSR), ktorý by mal byť v súlade s rozvojovými dokumentami vyššej hierarchickej úrovne.

Príprava PHSR je pomerne zložitá cesta, ktorá si vyžaduje určitú vopred stanovenú postupnosť krokov, ktoré na seba logicky nadväzujú. Cieľom PHSR nie je vyriešiť všetky problémy, ktoré sa v obci vyskytujú, ale načrtnúť smer, ktorý vytvorí vhodné podmienky pre ich riešenie. Cieľom je vytvoriť programový dokument pre podporu rozvoja obce aktivizáciou a koordináciou všetkých ekonomických, kultúrnych a spoločenských subjektov tak, aby bol maximálne využitý potenciál územia na dosiahnutie ekonomickej, kultúrnej a spoločenskej prosperity celej obce pri akceptovaní princípov udržateľného rozvoja.

Spracovaný dokument PHSR predstavuje súčasný stav i perspektívy rozvoja obce, ktorá sa snaží zlepšiť životné podmienky svojich občanov i uspokojiť nároky návštevníkov.

Najväčšou devízou obce sú však jeho obyvatelia, ktorí z veľkej časti majú o život vo svojej obci záujem a na jej rozvoji sú ochotní participovať.

Hlavným cieľom PHSR obce je zlepšiť kvalitu života jeho občanov, vytvoriť podmienky pre ekonomický rozvoj a presadzovať koncept udržateľného rozvoja obce.

Preto vyjadrujeme presvedčenie, že v spolupráci s vedením obce sa obyvateľom tohto územia v ich snahe zlepšiť si životné podmienky aj vďaka získavaniu finančných prostriedkov z verejných i neverejných zdrojov bude len dariť.

7 ZOZNAM INFORMAČNÝCH ZDROJOV

1. Baranovič, J. 1999. Čechy 1419 - 1999. Čechy : Obecný úrad, 1999. 55 s.
2. Bazálny environmentálny informačný systém sídiel. 2020. <http://www.beiss.sk/>
3. Bohuš, P., Klinda, J. a kol. 2010a. Regióny environmentálnej kvality. Mierka 1 : 500 000. In : Environmentálna regionalizácia Slovenskej republiky (III. aktualizované a rozšírené vydanie. Bohuš, P., Klinda, J. red.). Bratislava : MŽP SR, Košice : SAŽP. 2010. s. 101. ISBN 978-80-88503-00-1
4. Bohuš, P., Klinda, J. a kol. 2010b. Stupeň environmentálnej kvality územia. Mierka 1 : 500 000. In : Environmentálna regionalizácia Slovenskej republiky (III. aktualizované a rozšírené vydanie. Bohuš, P., Klinda, J. red.). Bratislava : MŽP SR, Košice : SAŽP. 2010. s. 96. ISBN 978-80-88503-00-1
5. Cykloreģion Nitra. 2020. <https://nr.cykloportal.sk/>
6. Čepelák, J. 1980. Živočíšne regióny. Mierka 1 : 100 000. In: Atlas SSR. Mazúr, E. red. Bratislava : SAV; SÚGaK, 1980, s. 93.
7. Čurlík, J., Šály, R. 2002. Zrornosť pôdy. Mierka 1 : 500 000. In: Atlas krajiny Slovenskej republiky. Bratislava : MŽP SR, Banská Bystrica SAŽP, 2002. s. 110-111. ISBN 80-88833-27-2
8. DATAcube. Štatistický úrad Slovenskej republiky. 2020. <http://datacube.statistics.sk/>
9. Dubcová, D., Kramáreková, H., Oremusová, D. 2007. PHSR obce Čechy 2007 – 2013. 38 s.
10. Dubcová, A., Kramáreková, H., Oremusová, D. 2014. PHSR obce Čechy 2014 – 2020. 54 s.
11. Dubcová, D., Kramáreková, H., Oremusová, D. 2007. PHSR združenia obcí Termál na roky 2007 – 2013. 94 s.
12. Dubcová, A., Kramáreková, H., Oremusová, D. 2015. PHSR združenia obcí Termál 2014 – 2020. 104 s.
13. Encyklopédia Slovenska. 1980. Zväzok I.-VI. Encyklopedický ústav SAV – Veda Bratislava.
14. Futák, J. 1980. Fytogeografické členenie. Mierka 1 : 100 000. In: Atlas SSR. Mazúr, E. red. Bratislava : SAV; SÚGaK, 1980, s. 88.
15. Heidema, E. a kol. 2007. Stratégia integrovaného rozvoja mikroregiónu Termál. VVMZ s.r.o., 2007, 41 s.
16. Interné materiály obce Čechy, 2020.
17. Jurko, A. 1972. Druhotná vegetácia. In: Lukniš, M. a i. Slovensko 2: Príroda. Bratislava: Obzor, 1972, s. 574.
18. Klimatický atlas Slovenska. 2020. <https://klimat.shmu.sk/kas/>
19. Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 (KURS 2001) v znení KURS 2011. <https://www.mindop.sk/ministerstvo-1/vystavba-5/uzemne-planovanie/dokumenty/uplne-znenie-kurs2001-v-zneni-kurs2011>
20. Lapin, M. a kol. 2002. Klimatické oblasti. Mierka 1 : 1 000 000. In: Atlas krajiny Slovenskej republiky. Bratislava : MŽP SR, Banská Bystrica SAŽP, 2002. s. 95. ISBN 80-88833-27-2
21. LEADER Nitriansky samosprávny kraj. 2020. <https://www.leadersk.sk/>
22. Maglocký, Š., 2002. Potenciálna prirodzená vegetácia. Mierka 1 : 500 000. In: Atlas krajiny Slovenskej republiky. Bratislava : MŽP SR, Banská Bystrica SAŽP, 2002. s. 114-115. ISBN 80-88833-27-2
23. Malík, P., Švasta, J. 2002. Hlavné hydrogeologické regióny. Mierka 1 : 1 000 000. In: Atlas krajiny Slovenskej republiky. 1. vyd. Bratislava : MŽP SR, Banská Bystrica : SAŽP, 2002, s. 104. ISBN 80-88833-27-2

24. Mazúr, E., Lukniš, M. 1980. Geomorfologické jednotky. Mierka 1 : 500 000. In: Atlas SSR. Mazúr, E. red. Bratislava : SAV; SÚGaK, 1980, s. 54-55
25. Metodika tvorby a implementácie programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja regiónov, programov rozvoja obcí skupín obcí s uplatnením princípov udržateľného smart (inteligentného, rozumného) rozvoja. 2020. Bratislava : Úrad podpredsedu Vlády SR pre investície a informatizáciu. 50 s.
26. Michalko, J. a kol. 1986. Geobotanická mapa ČSSR. Textová a mapová časť. Bratislava : Veda. 163 s.
27. Obec Čechy. Oficiálne webové sídlo obce. 2020. <https://www.obeccechy.sk/>
28. Oremusová, D. 2009. Geografické aspekty regionálneho rozvoja mikroregiónu Termál. Nitra : UKF, 2009. 146 s. ISBN 978-80-8094-559-6
29. Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2014 – 2020. <http://www.partnerskadohoda.gov.sk/>
30. Plesník, P. 2002. Fytogeograficko-vegetačné členenie. Mierka 1 : 1 000 000. In: Atlas krajiny Slovenskej republiky. 1. vyd. Bratislava : MŽP SR, Banská Bystrica : SAŽP, 2002, s. 113 ISBN 80-88833-27-2
31. Priehodská, Z., Harčár, J. 1988. Vysvetlivky ku geologickej mape SV časti Podunajskej nížiny. Mierka 1 : 50 000. Bratislava : GÚ DŠ, 1988. 114 s.
32. Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja 2016 – 2022. Analytická časť. Nitra : NSK, 2016. 108 s. <https://www.unsk.sk/zobraz/sekcii/dokumenty-regionalneho-rozvoja>
33. Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja 2016 – 2022. Strategická, programová, realizačná a finančná časť. Nitra : NSK, 2016. 98 s. <https://www.unsk.sk/zobraz/sekcii/dokumenty-regionalneho-rozvoja>
34. Program rozvoja vidieka SR na programové obdobie 2014 – 2020. <https://www.mpsr.sk/index.php?navID=935&navID2=935&sID=43&id=8644>
35. Regionálne štúdie nerastných surovín okresu Nové Zámky. 1996. Bratislava : Geologická služba MŽP SR. 180 s.
36. Reško, A. 2009. Čechy - 590 rokov prvej písomnej zmienky 1419-2009. Komárno : Nec Arte spol. s r. o., 2009. 194 s. ISBN 978-80-8056-657-9
37. Retrospektivní slovník obcí ČSSR 1850-1970. 1978. Praha : Federální statistický úřad, 1978. 94 s.
38. Ružička, M. a kol. 1996. Biotopy Slovenska. Bratislava : Ústav krajinnnej ekológie SAV, 1996. 192 s. ISBN 80-967527-3-1
39. Sčítanie obyvateľstva, domov a bytov Slovenska 2001 – definitívne výsledky. 2002. Štatistický úrad SR, Bratislava.
40. Sčítanie obyvateľstva, domov a bytov Slovenska 2011 – definitívne výsledky. 2012. Bratislava : Štatistický úrad SR.
41. Stanová, V., Valachovič, M. (eds.). 2002. Katalóg biotopov Slovenska. Bratislava : DAPHNE – Inštitút aplikovanej ekológie, 2002. 225 s.
42. Stratégia rozvoja cyklotrás v NSK na roky 2021 – 2027. <https://www.unsk.sk/zobraz/obsah/12054>
43. Stratégia rozvoja vidieka NSK 2016 – 2022. https://www.leadersnsk.sk/images/dokumenty/strategia_final_print.pdf
44. Strategický a marketingový plán rozvoja cestovného ruchu v NSK na roky 2014 – 2020. <https://www.unsk.sk/zobraz/obsah/8418>
45. Šály, R., Šurina, B. 2002. Pôdy. Mierka 1 : 500 000. In: Atlas krajiny Slovenskej republiky. Bratislava : MŽP SR, Banská Bystrica SAŽP, 2002. s. 106-107. ISBN 80-88833-27-2

46. Šimo, E., Zaľko, M. 1980. Typ režimu odtoku. Mierka 1 : 100 000. In: Atlas SSR. Mazúr, E. red. Bratislava : SAV; SÚGaK, 1980, s. 65.
47. Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky. 2021. <http://maps.sopsr.sk/>
48. Štátny geologický ústav Dionýza Štúra. 2020. <https://www.geology.sk/geoinfoportal/mapovy-portal/geologicke-mapy/tematicke-mapy/>
49. Tarábek, K. 1980. Klimaticko-geografické typy. Mierka 1 : 100 000. In: Atlas SSR. Mazúr, E. red. Bratislava : SAV; SÚGaK, 1980, s. 64.
50. Tremboš, P., Minár, J. 2002. Morfológicko-morfometrické typy reliéfu. Mierka 1 : 500 000. In: Atlas krajiny Slovenskej republiky. Bratislava : MŽP SR, Banská Bystrica SAŽP, 2002. s. 90-91. ISBN 80-88833-27-2
51. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Zámky, 2020. https://www.upsvr.gov.sk/statistiky.html?page_id=1247
52. Územný plán regiónu Nitrianskeho kraja. 2015. <https://www.unsk.sk/zobraz/sekcii/uzemnoplanovacie-dokumenty-a-uzemnoplanovacie-podklady-kraja>
53. Vass, D. a kol. 1988a. Regionálne geologické členenie Západných Karpát a severných výbežkov Panónskej panvy na území ČSSR, Bratislava : GUDŠ
54. Vass, D. a kol. 1988b. Vysvetlivky k mape Regionálne geologické členenie Západných Karpát a severných výbežkov Panónskej panvy na území ČSSR. Mierka 1 : 500 000. Bratislava : GÚ DŠ, 1988. 65 s.
55. Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030 - dlhodobá stratégia udržateľného rozvoja Slovenskej republiky – Slovensko 2030 (2020). <https://www.mirri.gov.sk/wp-content/uploads/2021/01/Slovensko-2030.pdf>
56. Výskumný ústav pôdoznanectva a ochrany pôd. 2020. <http://www.podnemapy.sk/default.aspx>
57. Základná mapa. 2020. <https://zbgis.skgeodesy.sk>
58. Zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja (v znení zákonov č. 309/2014 Z. z., č. 378/2016 Z. z., č. 58/2018 Z. z., č. 313/2018 Z. z., č. 221/2019 Z. z., č. 134/2020 Z. z.)
59. Živnostenský register SR. 2020. https://www.zrsr.sk/zr_browse.aspx